

VOORZIENINGENONDERZOEK STADSHAGEN
EINDRAPPORT

12 MEI 2022

HOSPITALITYGROUP

HOSPITALITYGROUP

Aan

Gemeente Zwolle
T.a.v. Joost Smeets
J.Smeets@zwolle.nl

Van

Hospitality Group
Nijverheidsweg-Noord 78
Postbus 2186
3800 CD AMERSFOORT

Auteurs

Dick Leijen
Robin Reverda
Mark Vijfschaft

Project

Voorzieningenonderzoek Stadshagen

Betreft

Eindrapport

Ons kenmerk

002352/R220052/DL/MV/RR

Datum

12 mei 2022

© 2022 Hospitality Group

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld mag, zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de rechthebbenden c.q. door de rechthebbenden gemachtigden, niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING 1

1 DE CONTEXT 4

1.1 Aanleiding 4
1.2 Aanpak 4
1.3 Leeswijzer 5

2 TYPERING STADSHAGEN 6

2.1 Inleiding 6
2.2 Een wijk waar het prettig wonen is 6
2.3 Een wijk met meerdere gezichten 6
2.4 Een wijk met veel kinderen en jongeren 10
2.5 Een wijk met een specifieke maatschappelijke opgave 10

3 VOORZIENINGEN IN STADSHAGEN 12

3.1 Inleiding 12
3.2 Onderwijs en opvang 12
3.3 Cultuur, dienstverlening en ontmoeting 14
3.4 Sport en bewegen 15
3.5 eerstelijnszorg 20
3.6 Winkels en horeca 21
3.7 Geplande uitbreidingen 22
3.8 Verhouding vraag en aanbod 23

4 ONTWIKKELINGEN 26

4.1 Inleiding 26
4.2 Stadshagen groeit, maar krimpt ook 26
4.3 Stadshagen verandert 26
4.4 Stadshagen heeft ambities 28
4.4.1 Inhoudelijke ambities 28
4.4.2 Ambities met voorzieningen 31

5 DE VRAAG/BEHOEFTE NAAR VOORZIENINGEN 32

5.1 Inleiding 32
5.2 De omvang van de vraag/behoefte 32
5.3 De spreiding 36
5.4 Tijdelijk en permanent 37

6 DE OPGAVE EN PRIORITERING 38

6.1 Inleiding 38
6.2 Uitgansgspunten 38
6.3 Aangrijpingspunten 39
6.4 De opgave 39
6.5 Prioritering 42

BIJLAGE 1: SAMENSTELLING PROJECTGROEP EN KLANKBORDGROEPEN 43

BIJLAGE 2: UITWERKING PRIORITERING MOGELIJKE MAATREGELEN 44

BIJLAGE 3: AANBOD NAAR BUURTEN 47

BIJLAGE 4: VRAAG/BEHOEFTE NAAR BUURTEN 49

BIJLAGE 5: UITGANGSPUNTEN BEREKENING BEHOEFTE 56

BIJLAGE 6: VOORZIENINGEN IN VINEX-WIJKEN 59

SAMENVATTING

In november 2021 is het Voorzieningenonderzoek Stadshagen gestart. Centraal in dit onderzoek staat de vergelijking van vraag naar en aanbod van voorzieningen in deze wijk nu en in de toekomst. Op basis van die vergelijking moet worden vastgesteld voor welke voorzieningen vraag en aanbod niet in evenwicht zijn, hoe de voorzieningen zijn gespreid over de wijk en welke uitbreidingen de hoogste prioriteit hebben.

Dit is het concept eindrapport van dit onderzoek. Om te komen tot dit eindrapport zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- De bestaande situatie: Als eerste is de bestaande situatie in kaart gebracht. Het betreft het aantal inwoners, bevolkingssamenstelling, samenstelling naar leefstijlen, de omvang en de kwalitatiet van het huidige aanbod alsmede het gebruik van de voorzieningen in Stadshagen.
- De ontwikkelingen: Vervolgens zijn alle ontwikkelingen die van invloed zullen zijn op vraag en aanbod van voorzieningen door ons in beeld gebracht. Daarbij is ingegaan op de bevolkingsprognoses, de fysieke ontwikkelingen (woningbouwplannen en plannen voor uitbreiding voorzieningenaanbod) en de beleidsambities van gemeente en maatschappelijke partners.
- Vraag- en aanbodvergelijking: Er is een gedetailleerde vergelijking gemaakt van de huidige en toekomstige vraag/behoefte aan voorzieningen met het aanbod. Die vergelijking is gemaakt voor geheel Stadshagen, maar ook voor de verschillende buurten.
- De opgave: Mede op basis van de vraag- en aanbodvergelijking is de opgave in Stadshagen op het gebied van voorzieningen uitgewerkt. Per type voorziening is aangegeven of en in welke mate krimp of uitbreiding nodig is en welke spreiding en samenhang gewenst zijn.
- Prioritering: Als laatste zijn alle voorstellen voor verandering van het voorzieningenaanbod beoordeeld op nut en noodzaak. Aan de hand van die beoordeling zijn voorstellen gedaan voor prioritering.

Uit het onderzoek is een duidelijk beeld naar voren gekomen van tekorten en overcapaciteit aan voorzieningen in Stadshagen. Sterk samengevat geldt:

- Het tekort, dan wel overcapaciteit, dat zich in 2041 voordoet, is in veel gevallen ook al in 2031 zichtbaar.
- Het aanbod voor kinderopvang en buitenschoolse opvang is voldoende om nu en in de toekomst in de vraag/behoefte te voorzien. Krimp of uitbreiding van deze voorzieningen is niet nodig.
- Het aanbod van scholen voor primair onderwijs is te groot en de spreiding van de scholen is in toenemende mate uit balans. Er is nu veel capaciteit in de bestaande wijken van Stadshagen en relatief weinig in de uitbreidingswijken of in de directe nabijheid van die uitbreidingswijken. Dat terwijl het aantal kinderen in die uitbreidingswijken juist gaat groeien en in de bestaande wijken gaat dalen.
- Er is een tekort aan voorzieningen voor cultuur, dienstverlening en ontmoeting. Met de komst van het Stadsfoyer wordt een deel van dit tekort opgeheven, maar vooral voor de groeiende groep ouderen gaat een tekort ontstaan aan specifieke, goed gespreide voorzieningen voor bewegen, ontmoeten en zorg.
- Voor de binnensport geldt dat de capaciteit in zaaldeeluren (zdu) voldoende is maar dat er sprake is van een groot spreidingsprobleem voor het bewegingsonderwijs. Dit komt doordat een belangrijk deel van het aanbod zich buiten de wijk bevindt. Door dit spreidingsprobleem moeten een flink deel van de leerlingen in het primaire onderwijs erg grote afstanden afleggen tussen de school en de binnensportaccommodaties.
- Voor de georganiseerde buitensport geldt dat de grenzen van de capaciteit zijn bereikt en dat er binnenkort een tekort ontstaat. Bovendien leent de buitensport zich voor het vervullen van een bredere maatschappelijke functie dan nu het geval.
- Voor de buitenruimte geldt dat er een groeiend gebruik van de buitenruimte mag worden verwacht. Voor de buitenruimte geldt dat de opgave niet zozeer ligt in uitbreiding van de capaciteit, maar wel in opwaardering, flexibilisering en multifunctionele inzet van de buitenruimte, speelplekken, et cetera.
- Er is op dit moment een fors tekort aan voorzieningen voor de eerstelijnszorg, vooral huisartsen. Hierdoor kunnen nieuwe inwoners vaak geen huisarts in de buurt vinden. Dat tekort zal de komende jaren toenemen en ernstige vormen gaan aannemen.

- Vraag en aanbod van commerciële voorzieningen (detailhandel en horeca) zijn – met de geplande uitbreiding van het winkelcentrum – in evenwicht. Echter, door de groei van Stadshagen ontstaat voor deze voorzieningen waarschijnlijk een tekort.

Tabel 1: Overzicht verhouding vraag en aanbod voorzieningen Stadshagen 2041.

TYPE VOORZIENING	Eenheid	Aanbod incl. uitbreiding	Behoefte 2031	% Overschot c.q. tekort 2031	Behoefte 2041	% Overschot c.q. tekort 2041
Opvang en onderwijs						
Kinderopvang		1.038	1021	2%	896	16%
VVE/PSZ	Kindplaats	179				
BSO	Kindplaats	1.063	1019	4%	973	9%
Basisonderwijs	m² BVO	26.995	20.231	33%	20.171	34%
Ontmoeting en cultuur	m² BVO	3.592	5.582	-36%	5.621	-36%
Sport en recreatie						
Binnensport verenigingen	zdu/week	287	260	10%	261	10%
Binnensport onderwijs	zdu/week	130	149	-12%	150	-13%
Zwembaden	m² water	160	535	-70%	512	-64%
Buitensport	baan/veld	20	22	-9%	22	-11%
Fitness	m² BVO	4.183	3.086	36%	3.172	32%
Zorg						
Huisartsen	fte	7,3	15	-51%	15	-51%
Fysiotherapie	fte	28,6	32	-11%	32	-11%
Tandarts	fte	10,6	16	-34%	16	-33%
Apotheek	fte	3,1	5	-38%	5	-35%
Verloskundigen	fte	9,5	4	138%	3	184%
Commercieel						
Detailhandel						
Dagelijks	m² WVO	7.815	7.625	2%	10.341	-24%
Niet-dagelijks	m² WVO	4.094	3.990	3%	5.735	-29%
Horeca	m² VO	2.826	2.620	8%	3.220	-12%

De voorstellen om de tekorten op te lossen, als ook andere ruimte claims, moeten onderling worden beoordeeld om te komen tot een prioriteitsstelling. Die beoordeling vindt plaats aan de hand van de volgende criteria:

1. Wettelijke taak gemeente: Nagaan of het aanbieden van de betreffende voorziening een wettelijke taak van de gemeente is of niet. Dat geldt voor huisvesting van het primair onderwijs en het bijbehorende bewegingsonderwijs van deze scholen.
2. De omvang van het verschil tussen aanbod en behoefte, waarbij elk van de voorstellen zijn beoordeeld aan de hand van:
   a. Het relatieve verschil tussen aanbod en behoefte (procentueel).
   b. Het absolute verschil tussen aanbod en behoefte.
   c. De omvang van de gebruikers-/doelgroep (betreft het een kleine groep inwoners en juiste een grote groep of zelfs alle inwoners). Met andere woorden hoeveel inwoners worden geraakt door het tekort?
   d. Is het verschil tussen vraag en aanbod tijdelijk of permanent?
3. De aard van het verschil tussen aanbod en behoefte, waarbij is beoordeeld naar de mate waarin de voorziening bijdraagt aan de opgave waar Stadshagen voor staat. Gekeken is naar:
   a. De bijdrage aan de (maatschappelijk) opgave.
   b. Het afbreukrisico: hoe groot zijn de negatieve effecten als er niets gebeurt?
   c. Opvangcapaciteit elders/waterbedeffect: de mate waarin de vraag/behoefte kan worden ingevuld in voorzieningen in omliggende wijken of andersom, de mate waarin omliggende wijken een probleem krijgen als de betreffende voorziening niet wordt uitgebreid in Stadshagen.

Wettelijke taken van de gemeente hoeven niet beoordeeld te worden, want dat zijn is nu eenmaal verplichtingen die de gemeente heeft. Daarnaast geldt dat de afweging alleen gemaakt hoeft te worden voor voorstellen die een ruimteclaim kunnen veroorzaken. Het goed afwegen van ruimteclaims is nu juist de aanleiding geweest voor dit onderzoek.

De voorstellen kunnen in een matrix worden uitgezet naar enerzijds de impact en anderzijds de omvang van het tekort. Naarmate de impact en het tekort groter worden, zal de prioriteit hoger worden. Een concrete uitwerking van deze methodiek voor de oplossingsrichtingen voor Stadshagen is opgenomen in bijlage 2.

1 DE CONTEXT

1.1 AANLEIDING

De wijk Stadshagen in de gemeente Zwolle telt op dit moment ruim 25.000 inwoners. Binnen de gemeente Zwolle wordt Stadshagen als wijk getypeerd, maar het is in wezen een stadsdeel op zichzelf. Stadshagen bestaat uit negen buurten (bestaand en in ontwikkeling) die verschillen naar onder meer ontstaansgeschiedenis, omvang en samenstelling van de bevolking. Stadshagen zal de komende jaren doorgroeien naar bijna 32.000 inwoners als gevolg van woningbouwontwikkeling in De Tippe, Breezicht en Breecamp-West.

De groei en de veranderende samenstelling van de bevolking van Stadshagen zullen gevolgen hebben voor de behoefte aan voorzieningen. Verwacht mag worden dat zowel de omvang van de behoefte zal veranderen als ook de aard van de behoefte, de kwalitatieve kenmerken. In ruimtelijke zin is er al rekening gehouden met die groei door het reserveren van enkele kavels in zowel het bestaande deel van Stadshagen als in de ontwikkelgebieden. De verwachting is echter dat de beschikbare ruimte niet voldoende zal zijn.

De gemeente Zwolle wil goed onderbouwde afwegingen maken over de invulling van de schaarse ruimte met voorzieningen. De gemeente wil aanvragen voor realisatie van voorzieningen kunnen beoordelen op basis van objectieve criteria, zoals de aantoonbare behoefte, de meerwaarde, de noodzaak en de relatie met de bestaande stad.

De gemeente Zwolle heeft daarom het initiatief genomen voor het 'Voorzieningenonderzoek Stadshagen'. Dit onderzoek moet zicht geven op de bestaande, maar vooral op de toekomstige behoefte aan voorzieningen van de inwoners. Het gaat daarbij om de volle breedte van voorzieningen voor:

- detailhandel;
- horeca;
- binnen- en buitensport;
- leisure en recreatie;
- onderwijs;
- kinderopvang;
- zorg en
- ontmoeting en cultuur.

Uitgangs- en aandachtspunten voor het 'Voorzieningenonderzoek Stadshagen' zijn:

- De volgende ontwikkelingen zijn betrokken bij het onderzoek:
  - de uitbreiding van het winkelcentrum;
  - de voorziene uitbreiding met enkele voorzieningen, zoals wellness Scholtensteeg, kinderopvang de Stadshoeve en woon-zorg voorziening Waaranders en
  - de planvorming rondom enkele buurthubs in De Tippe.
- De volgende onlangs uitgevoerde onderzoeken en in ontwikkeling zijnde programma's zijn bij het project betrokken:
  - Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting;
  - Onderzoek Zwolse Wijkaccommodaties;
  - Verkenning accommodaties Culturele en Creatieve Sectoren Zwolle;
  - Programma Maatschappelijke Voorzieningen.

1.2 AANPAK

Hospitality Group heeft de opdracht gekregen voor het Voorzieningenonderzoek Stadshagen. Het onderzoek is in november 2021 gestart en vanaf dat moment zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- De bestaande situatie: Als eerste is de bestaande situatie in kaart gebracht. Het betreft het aantal inwoners, bevolkingssamenstelling, samenstelling naar leefstijlen en het huidige aanbod en gebruik van de voorzieningen in Stadshagen.
- De ontwikkelingen: Alle ontwikkelingen die van invloed zullen zijn op vraag en aanbod van voorzieningen zijn door ons in beeld gebracht. Daarbij is ingegaan op de bevolkingsprognoses, de fysieke ontwikkelingen zoals woningbouwplannen en plannen voor uitbreiding voorzieningenaanbod en de beleidsambities van gemeente en maatschappelijke partners.
- Vraag- en aanbodvergelijking: Er is een gedetailleerde vergelijking gemaakt van de huidige en toekomstige vraag/behoefte aan voorzieningen met het aanbod. Die vergelijking is gemaakt voor geheel Stadshagen, maar ook voor de verschillende buurten.
- De opgave: Mede op basis van de vraag- en aanbodvergelijking is de opgave in Stadshagen op het gebied van voorzieningen uitgewerkt. Per type voorziening is aangegeven of en in welke mate krimp of uitbreiding nodig is en welke spreiding en samenhang gewenst zijn.
- Prioritering: Als laatste zijn alle voorstellen voor verandering van het voorzieningenaanbod beoordeeld op nut en noodzaak. Aan de hand van die beoordeling zijn voorstellen gedaan voor prioritering.

De resultaten van deze activiteiten zijn in eerste instantie neergelegd in een concept eindrapport. Dat conceptrapport is besproken met de Projectgroep en twee Klankbordgroepen. De interne klankbordgroep bestaat uit medewerkers van de gemeente Zwolle vanuit alle disciplines die aanraking hebben met voorzieningen. De externe klankbordgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de maatschappelijke partners in Zwolle. De resultaten van het onderzoek zijn ook ter toetsing voorgelegd aan inwoners van Stadshagen tijdens een inwonersbijeenkomst. Uit die bijeenkomst bleek dat er een grote mate van herkenning was bij de inwoners over de onderzoeksresultaten. Alle op- en aanmerkingen op het conceptrapport zijn verwerkt waarna dit eindrapport is uitgebracht.

1.3 LEESWIJZER

Dit eindrapport is als volgt opgebouwd. In het volgende hoofdstuk geven wij een korte typering van de wijk Stadshagen. Wij gaan daarbij in op de bevolkingssamenstelling van de verschillende buurten, de karakteristieken van de buurten en de maatschappelijke opgave. In het hoofdstuk daarna geven wij een samengevat beeld van het huidige voorzieningenaanbod in Stadshagen en de mate waarin dat in de vraag/behoefte voorziet. In hoofdstuk 4 gaan wij vervolgens in op de ontwikkelingen die van invloed zijn op de toekomstige vraag/behoefte aan voorzieningen. In hoofdstuk 5 geven wij een beeld van die toekomstige vraag/behoefte en vergelijken dat met het aanbod. In hoofdstuk 6 tenslotte, wordt beschreven met welke aangrijpingspunten er zijn om vraag en aanbod in evenwicht te brengen.

2 TYPERING STADSHAGEN

2.1 INLEIDING

De behoefte aan voorzieningen in een wijk wordt bepaald door factoren zoals het aantal inwoners, de samenstelling van de bevolking naar leeftijdsklassen en veelheid van factoren op het gebied van inkomen, leefbaarheid, gezondheid, veiligheid en participatie. Al deze factoren zijn door ons voor Stadshagen als geheel en voor de verschillende buurten in kaart gebracht en geanalyseerd. In dit hoofdstuk worden de resultaten daarvan kernachtig beschreven.

2.2 EEN WIJK WAAR HET PRETTIG WONEN IS

Het algehele beeld is dat het met de inwoners van Stadshagen goed gaat en dat er – relatief gezien – weinig problemen voorkomen. Voor de meeste indicatoren (Bronnen: Buurt voor Buurt onderzoek gemeente Zwolle, CBS, GGD, Sport op de Kaart) geldt dat Stadshagen gemiddeld tot bovengemiddeld scoort, althans in de vergelijking met geheel Zwolle. Daarbij geldt dat Zwolle voor de meeste indicatoren doorgaans ook beter scoort dan het Nederlandse gemiddelde. Enkele in het oog springende voorbeelden zijn:

- De inkomens in Stadshagen zijn bovengemiddeld.
- Het percentage huishoudens dat moet rondkomen met minder dan 105% van het sociale minimum is relatief laag.
- In Stadshagen staan relatief weinig woningen in de lagere prijsklassen. Het merendeel van de woningen bevindt zich in de midden of hogere prijsklassen.
- De inwoners van Stadshagen beoordelen hun woonomgeving positief.
- De gezondheidssituatie (zowel ervaren gezondheid als het percentage inwoners dat kampt met één of meerdere chronische ziekten) is beter dan het Zwolse gemiddelde.
- De sport- en beweegdeelname is relatief hoog.
- De schoolprestaties en het percentage vroegtijdige schoolverlaters wijken positief af van het gemiddelde.
- 'Last-but-not-least' geldt dat de inwoners over het algemeen tevreden zijn over het voorzieningenaanbod in de wijk en de bereikbaarheid daarvan.

Dit neemt overigens niet weg dat er onderwerpen zijn die de komende jaren aandacht behoeven. Voor de gehele wijk geldt dat de sociale cohesie en sociale participatie laag scoren. De inwoners hebben weinig binding met de wijk en te weinig inwoners voelen zich medeverantwoordelijk voor de wijk. Ook de tevredenheid over het voorzieningenaanbod geldt niet voor alle aspecten. Zo zijn de inwoners van Breecamp/Breezicht ontevreden over de bereikbaarheid van de voorzieningen en is er in Stadshagen een brede ontevredenheid over het aanbod van ontmoetingsplekken en het aanbod van horeca (Bron: Buurt voor Buurt onderzoek).

2.3 EEN WIJK MET MEERDERE GEZICHTEN

Het algehele positieve beeld van Stadshagen verdient nuance. Stadshagen bestaat uit meerdere buurten die elk een eigen karakter hebben. Dat eigen karakter is zichtbaar op het gebied van sociaal-maatschappelijke indicatoren en op het gebied van huishoudtypen en leefstijlen.

SOCIAAL MAATSCHAPPELIJKE INDICATOREN

- In Breecamp is het percentage inwoners dat moet rondkomen van het sociale minimum hoger dan in de rest van Stadshagen. Ook de woningvoorraad is anders, waarbij het aandeel (sociale) huur hoger is dan in andere buurten. Verder valt op dat de sport- en beweegdeelname lager is. De grootste verschillen hebben betrekking op leefbaarheid en sociale cohesie en participatie. Op die punten scoort Breecamp/Breezicht fors lager dan het gemiddelde van Stadshagen en ook lager dan het Zwolse gemiddelde. Het laatste aspect dat opvalt is het oordeel over het voorzieningenaanbod. De inwoners van Breecamp/Breezicht zijn het minst tevreden over voorzieningen (zowel het aantal als de bereikbaarheid). Het negatieve oordeel over de bereikbaarheid laat zich verklaren door de afstand van de wijk ten opzichte van de centrale voorzieningen.

- Frankhuis en Werkeren daarentegen scoren op vrijwel alle indicatoren hoger dan het gemiddelde van Stadshagen en het gemiddelde van Zwolle. Er zijn eigenlijk geen onderwerpen te benoemen die op dit moment duiden op verontrustende problemen.
- In Milligen en Schoonhorst is het beeld wat meer divers. In die buurten komen relatief veel eenpersoonshuishoudens voor en relatief veel senioren. Althans, als dit wordt vergeleken met het gemiddelde van Stadshagen. In de beide buurten zijn de scores op gebied van leefbaarheid en sociale samenhang ook lager dan in Frankhuis en Werkeren, maar tegelijkertijd fors beter dan in Breecamp/Breezicht. In Schoonhorst valt ook de gezondheidssituatie negatief op.

In figuur 1 zijn de kenmerkende verschillen sterk samengevat weergegeven.

Figuur 1: Enkele kenmerkende verschillen tussen de buurten van Stadshagen.

Bronnen: Buurt voor Buurt onderzoek gemeente Zwolle, CBS, GGD, Sport op de Kaart)

HUISHOUDTYPEN

De gemeente Zwolle heeft voor alle wijken en buurten, de samenstelling van de huishoudens naar huishoudtypen in kaart gebracht. In figuur 2 is deze samenstelling weergegeven en zijn de huishoudtypen globaal gekenmerkt.

Figuur 2: Samenstelling buurten Stadshagen naar huishoudtypen.

	Inkomen	Leeftijd	Stedelijk	Breec.	Milligen	Werkeren	Schoonh	Frankhuis
Dromen & rondkomen	€	30-50	Hoog	0%	0%	0%	0%	0%
Jong & hoopvol	€	20-35	Hoog	39%	14%	16%	18%	23%
Volks & uitgesproken	€€	45-65	Middel	0%	8%	4%	8%	5%
Bescheiden ouderen	€€	65+	Middel	0%	7%	5%	12%	5%
Stedelijke dynamiek	€€€	20-40	Hoog	0%	4%	0%	0%	1%
Gewoon gemiddeld	€€€	30-55	Middel	1%	11%	2%	8%	4%
Gezellige emptynesters	€€€	60+	Laag	15%	23%	12%	26%	13%
Landelijke vrijheid	€€€	45-80	Laag	5%	0%	0%	0%	0%
Plannen & rennen	€€€€	30-55	Middel	28%	20%	43%	16%	37%
Zorgeloos & actief	€€€€	50+	Laag	5%	0%	8%	1%	1%
Luxe leven	€€€€€	45-75	Middel	7%	13%	9%	11%	13%

Bron: Gemeente Zwolle.

Uit de bovenstaande figuur blijkt dat het huishoudtype 'plannen en rennen' het meest voorkomt in Stadshagen, gevolgd door 'jong en hoopvol' en 'gezellige emptynesters'. Ook geeft figuur 2 een beeld van de verschillen tussen de buurten. In Milligen en Schoonhorst is de groep 'gezellige emptynesters' groter dan in de andere buurten, een constatering die samenvalt met het grotere aandeel senioren in die buurten. In Breecamp/Breezicht zijn 'jong en hoopvol' en 'plannen en rennen' tezamen de dominante huishoudtypen. In wezen geldt dat die buurt een samenstelling heeft die vergelijkbaar is met de andere buurten van circa 10 jaar geleden.

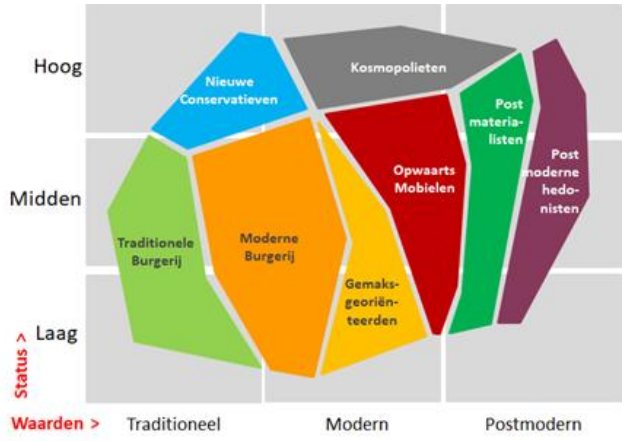
De samenstelling naar huishoudtypen heeft vanzelfsprekend effect op de behoefte aan voorzieningen. Gezinnen met (jonge) kinderen (met name plannen en rennen) hebben behoefte aan gecombineerde voorzieningen voor de kinderen (IKC's), aan sport (verenigingen, commercieel en buitenruimte) voor de kinderen en de ouders. De senioren (gezellige emptynesters) zoeken naar afwisselende vormen van vrijetijdsbesteding, goede zorgvoorzieningen, et cetera.

LEEFSTIJLEN

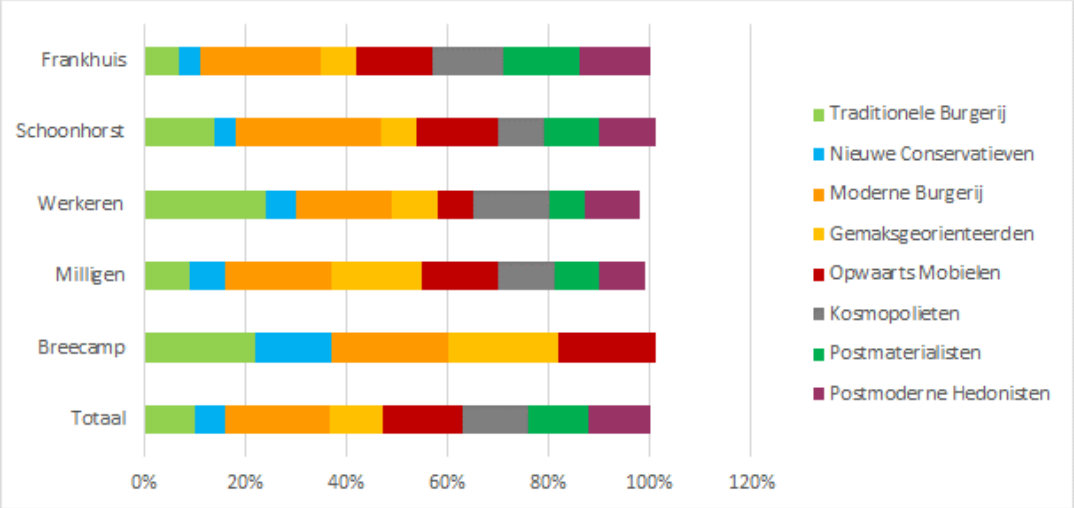
De gemeente heeft ook de samenstelling van de bevolking naar leefstijlen in kaart gebracht. Daarbij is het model van Motivaction gehanteerd. Dat model maakt onderscheid naar acht bevolkingsgroepen die als groep min of meer dezelfde waardeoriëntatie en vergelijkbare behoeften hebben. In figuur 3 zijn deze acht groepen weergegeven, alsmede de samenstelling van de bevolking van de verschillende buurten in Stadshagen.

Figuur 3: Leefstijlen in Stadshagen.

Het basismodel

Samenstelling buurten Stadshagen naar leefstijlen.

Bron: Gemeente Zwolle/Motivaction.

Uit de figuur blijkt dat de grootste groep inwoners een moderne waardeoriëntatie heeft (moderne burgerij, gemaksgeoriënteerden en opwaarts mobielen). Deze leefstijlen komen het meeste voor in Breecamp/Breezicht, gevolgd door Milligen en Schoonhorst. Inwoners met een postmoderne waardeoriëntatie komen ook relatief veel voor in Frankhuis en in Werkeren. De inwoners met een traditionele waardeoriëntatie zijn groot in Breecamp/Breezicht en Werkeren.

De samenstelling naar leefstijlen heeft gevolgen voor de behoefte aan voorzieningen, voor de samenhang en voor de bereikbaarheid. In figuur 4 samengevat weergegeven.

Figuur 4: Kenmerkende verschillen behoefte aan voorzieningen naar leefstijlen.

Behouden	Bezitten	Verwennen	Ontplooien	Beleven
Traditioneel		Modern		Postmodern
Schone, nette en rustige woonomgeving		Gemaksdiensten en verwennen in de buurt		Natuur en groen
Weinig interesse in cultuur, wel traditionele sociaal-culturele activiteiten		Passieve cultuurdeelname		Hoge actieve en passieve cultuurdeelname
Geen uitgaanstypes, hobby's thuis		Uitgaanstypes		Behoefte aan kennis en onthaasting
Traditioneel onderwijs		Kind clusters, alles onder één dak		Andere vormen van onderwijs (b.v. Montessori)
VVE, minder KDV en BSO		Hoge participatie KDV en BSO		Hoge participatie KDV en BSO
Lage sportdeelname, traditionele sporten		Hoge sportdeelname, verenigingen en ongeorganiseerd/buitenruimte		Hoge sportdeelname, ongeorganiseerd, presteren buitenruimte
Buurtgebonden				'the world is mine'

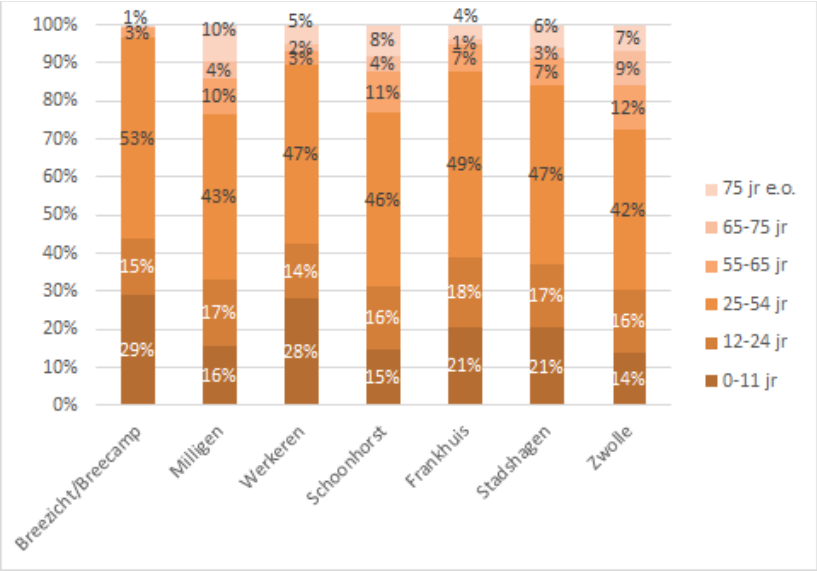
VERSCHILLEN IN CULTURELE DIVERSITEIT

Ook op het gebied van culturele diversiteit zijn er verschillen, maar deze zijn bescheiden. De diversiteit in Stadshagen is iets groter dan in Zwolle als geheel. Tussen de wijken zijn er geen grote verschillen. Alleen Breecamp heeft een iets hogere culturele diversiteit dan de overige wijken.

2.4 EEN WIJK MET VEEL KINDEREN EN JONGEREN

Een belangrijk kenmerk van Stadshagen is het grote aantal kinderen en jongeren. Zowel in absolute aantallen als uitgedrukt in een percentage van de totale bevolking is Stadshagen op dit gebied koploper in Zwolle. In figuur 5 is de samenstelling van de bevolking naar leeftijdsgroepen weergegeven voor de verschillende buurten, voor Stadshagen totaal en voor Zwolle.

Figuur 5: Samenstelling bevolking Stadshagen naar leeftijdsklassen, vergeleken met Zwolle.

Bron: Gemeente Zwolle.

Uit de figuur blijkt dat het percentage kinderen (0 tot en met 11 jaar) in Stadshagen 21% bedraagt, tegenover 14% in Zwolle. In absolute aantallen betreft het op dit moment 5.275 kinderen. Uitschieters zijn:

- Breecamp/Breezicht met 29% kinderen.
- Werkeren met 28% kinderen.

Ook de groep tieners en jongvolwassenen is groter, zij het dat deze groep procentueel op dit moment weinig afwijkt van het Zwolse gemiddelde. In absolute zin betreft het circa 4.250 inwoners.

De groep 65-plussers is in Stadshagen – relatief gezien – het kleinst in Zwolle. Echter, in absolute aantallen betreft het toch zo'n 2.250 inwoners. Alleen in AA-Landen is de groep senioren in absolute zin groter dan in Stadshagen.

2.5 EEN WIJK MET EEN SPECIFIEKE MAATSCHAPPELIJKE OPGAVE

Dit hoofdstuk is gestart met de constatering dat uit het Buurt tot Buurt onderzoek blijkt dat het goed wonen is in Stadshagen en dat de problematiek beperkt is. Dit neemt niet weg dat Stadshagen op dit moment een specifieke maatschappelijk opgave kent. Die kan als volgt worden getypeerd:

- Leefbaarheid en sociale samenhang: Deze aspecten staan in Stadshagen als geheel onder druk en worden in Breezicht/Breecamp inmiddels problematisch. Het versterken van de leefbaarheid en sociale samenhang is een belangrijk speerpunt voor de komende jaren.

- Vitaliteit senioren: Als aandeel in de totale bevolking is de groep senioren in Stadshagen niet groot. Bovendien geldt voor een groot deel van de senioren dat zij hun weg goed weten te vinden in het aanbod van voorzieningen. Zij zijn vitaal en zelfredzaam. Dit neemt niet weg dat er een groep senioren is waarvoor de vitaliteit en zelfredzaamheid onder druk staan. Deze groep is versnipperd gehuisvest over Stadshagen, wat een gericht aanbod bemoeilijkt.
- Vinex-problematiek: Als derde geldt dat Stadshagen kampt met een problematiek die in de meeste Vinex-wijken voorkomt. Veel kinderen en jongeren, in combinatie met een hoog percentage scheidingen. Dat brengt een specifieke problematiek met zich mee. Op dit moment is deze problematiek niet dominant, want met de meeste kinderen en jongeren gaat het goed. Op termijn zal dit wel aandacht vragen.

3 VOORZIENINGEN IN STADSHAGEN

3.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk geven wij het beeld van het huidige voorzieningenaanbod in Stadshagen. Vanuit het oogpunt van leesbaarheid is de beschrijving beknopt. De details worden in het definitieve eindrapport opgenomen in de bijlagen.

3.2 ONDERWIJS EN OPVANG

KINDEROPVANG

Er zijn op dit moment 17 locaties voor kinderopvang in Stadshagen. Naast dat aantal zijn er nog 40 geregistreerde gastouder opvanglocaties. In totaal bedraagt de capaciteit van de kinderopvang 978 kindplaatsen. In tabel 2 is dit aanbod weergegeven per buurt. De gastouderopvang is als totaal weergegeven omdat de gegevens over de exacte locaties en capaciteit per locatie ontbreken.

Tabel 2: Aanbod kinderopvang Stadshagen, naar buurten.

	Breecamp	Milligen	Werkeren	Schoon-horst	De Tippe	Frankhuis	Totaal
Kinderopvang							
Kinderdagverblijven	144	231	150	79	0	134	738
Gastouder							240
Totaal	**144**	**231**	**150**	**79**	**0**	**134**	**978**

Bron: Rijksoverheid Landelijk registratie kinderopvang, geraadpleegd januari 2022 www.landelijkregisterkinderopvang.nl

Stadshagen telt op dit moment 1.571 kinderen in de leeftijdsgroep 0 tot en met 3 jaar. Dat houdt in dat er 60 kindplaatsen beschikbaar zijn per 100 kinderen. Dat is een behoorlijk aanbod. Landelijk maakt circa 50% van de kinderen van 0 tot en met 3 jaar gebruik van de kinderopvang. Bij een optimale bezetting van de kinderopvang zou in Stadshagen 60% van de kinderen gebruik kunnen maken van Stadshagen. Een dergelijke capaciteit is ook nodig omdat in Stadshagen een hogere deelname aan kinderopvang mag worden verwacht dan landelijk gemiddeld. Dit vanwege het hoge percentage tweeverdieners en de relatief hoge inkomens. Dit hangt ook samen met de leefstijlen die dominant zijn in Stadshagen. Deze leefstijlen kenmerken zich door een hogere vraag naar kinderopvang.

Naar verhouding is de capaciteit het grootst in de buurt Milligen (76 kindplaatsen per 100 kinderen) en Breecamp (64 kindplaatsen per 100 kinderen). In de andere buurten ligt dit verhoudingsgetal tussen de 30 en 40 kindplaatsen per 100 kinderen. Dit lijkt op het eerste gezicht een onevenwichtige verdeling. Echter, door de te verwachten veranderingen van het aantal inwoners en de bevolkingssamenstelling (zie hoofdstuk 4) zal die onevenwichtigheid grotendeels worden weggenomen.

De kinderopvang is gehuisvest in verschillende typen accommodaties. Veel locaties zijn gevestigd in scholen voor primair onderwijs, maar er zijn bijvoorbeeld ook standalone kinderopvanglocaties en er is kinderopvang in het Cultuurhuis. Naast de kinderopvang beschikt Stadshagen ook nog over 179 kindplaatsen in peuterspeelplaatsen/ voorscholen. Er zijn in Stadshagen 59 kinderen geïndiceerd voor de voorscholen.

BUITENSCHOOLSE OPVANG

Voor de kinderen van 4 tot en met 11 jaar zijn in Stadshagen 14 locaties voor buitenschoolse opvang beschikbaar. Deze locaties hebben een totale capaciteit van 983 kindplaatsen. In de volgende tabel is deze capaciteit weergegeven uitgesplitst naar buurten.

Tabel 3: Aanbod buitenschoolse opvang Stadshagen, naar buurten.

	Breecamp	Milligen	Werkeren	Schoon-horst	De Tippe	Frankhuis	Totaal
Buitenschoolse Opvang	290	186	250	99	0	158	983

Bron: Rijksoverheid Landelijk registratie kinderopvang, geraadpleegd januari 2022 www.landelijkregisterkinderopvang.nl

De capaciteit bedraagt 26,6 kindplaatsen per 100 kinderen. Dat is geen royaal aanbod. Landelijk neemt 26% van de kinderen van 4 tot en met 11 jaar deel aan de buitenschoolse opvang. In Stadshagen mag een hoger percentage worden verwacht, om dezelfde redenen als bij de buitenschoolse opvang. Het bestaande aanbod is dus krap.

Ook voor de buitenschoolse opvang is sprake van een onevenwichtige spreiding op dit moment. Door de groei van Stadshagen in vooral Breecamp en De Tippe en de veranderende bevolkingssamenstelling wordt die onevenwichtigheid de komende jaren minder.

ONDERWIJS

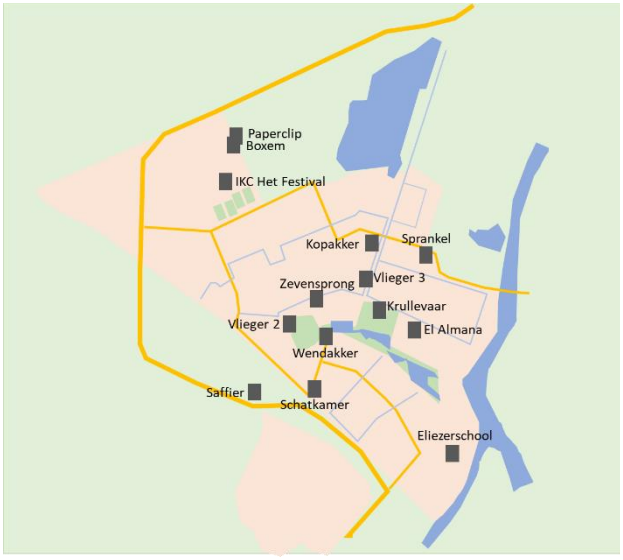
Op dit moment zijn er 13 scholen/locaties voor primair onderwijs in Stadshagen en één voor het Speciaal Basisonderwijs. Het reguliere primaire onderwijs telt op dit moment circa 3.500 leerlingen, verdeeld over 150 groepen.

De scholen voor primair onderwijs in Stadshagen hebben tezamen een vloeroppervlak van bijna 27.000 m² bruto. Deze capaciteit is groter dan nodig is voor het onderwijs. De genormeerde ruimtebehoefte is op dit moment ongeveer 20.350 m² bruto vloeroppervlak. Theoretisch is er dus sprake van een overcapaciteit van ongeveer 6.650 m².

In de volgende tabel zijn het aanbod en de theoretische leegstand per buurt weergegeven en de ligging van de scholen.

Tabel 4: Aanbod scholen voor Primair Onderwijs Stadshagen, naar buurten.

	Aanbod	Behoefte	Theoretische leegstand
Breecamp/Breezicht	6.887	5.368	1.519
Milligen	5.720	4.453	1.267
Werkeren	4.741	4.117	624
Schoonhorst	5.296	3.123	2.173
De Tippe	1.500	1.578	-78
Frankhuis	2.851	1.719	1.132
Totaal	**26.995**	**20.358**	**6.637**

Bron: IHP Gemeente Zwolle.

Uit de tabel blijkt dat – met uitzondering van De Tippe – er op dit moment in alle buurten sprake is van theoretische leegstand. Daarbij geldt dat binnen buurten er verschillen zijn tussen scholen onderling. In Breecamp/Breezicht geldt dat Het Festival een zeer populaire school is en een groot ruimtetekort kent. Dit terwijl de andere scholen in Breecamp/Breezicht juist overcapaciteit kennen. De Zevensprong in Milligen en De Vlieger 2 in Werkeren kennen ook geen overcapaciteit.

In werkelijkheid is de overcapaciteit een stuk lager dan het lijkt. Deze overcapaciteit wordt namelijk voor een groot deel ingevuld door kinderopvang, buitenschoolse opvang en peuterwerk. In werkelijkheid is de totale overcapaciteit ongeveer 2.530 m². Deze is al volgt verdeeld over de buurten:

- Breecamp/Breezicht: 5 lokalen, circa 550 m² BVO.
- Milligen: 5 lokalen, circa 550 m² BVO.
- Schoonhorst: 7 lokalen, circa 770 m² BVO.
- Frankhuis: 6 lokalen, circa 660 m² BVO.
- Werkeren en de Tippe hebben geen overcapaciteit

Hierbij moet wel worden opgemerkt dat 4 groepen van de Het Festival in een school in Schoonhorst zijn ondergebracht.

3.3 CULTUUR, DIENSTVERLENING EN ONTMOETING

Dit betreft de voorzieningen voor ontmoeting (jongerencentrum, wijkaccommodatie, voorzieningen voor senioren), actieve en passieve cultuurparticipatie (bibliotheek, ruimten voor culturele activiteiten) en maatschappelijke dienstverlening (SWT, wijkteam).

Eerdere onderzoeken (bijvoorbeeld Onderzoek Zwolse Wijkaccommodaties) gaven signalen over een tekort aan deze voorzieningen in Stadshagen. Op dit moment beschikt Stadshagen in zijn totaliteit over circa 3.800 m² aan deze voorzieningen, waarvan het merendeel in het Cultuurhuis. In tabel 5 is het aanbod weergegeven.

Tabel 5: Aanbod cultuur, dienstverlening en ontmoeting.

Cultuur, dienstverlening en ontmoeting	M² BVO
Cultuur	1.089
Maatschappelijke dienstverlening	1.300
Ontmoeting	1.412
Totaal	**3.801**
M² per inwoner	**0,15**

Dit aanbod is overwegend geconcentreerd in de buurt Milligen (het Cultuurhuis) waar ruim 3.200 m² wordt gebruikt voor deze functies. In Schoonhorst in het jongerencentrum gevestigd (circa 450 m²) en er zijn nog ruimten in het Zonnehuis en de Stadshoeve.

Het totale aanbod is op dit moment te beperkt. De behoefte bedraagt ongeveer 4.400 m², 600 m² meer dan op dit moment aanwezig is. Daarbij geldt dat bij de behoefteberekening nog geen rekening is gehouden met dubbel ruimtegebruik/multifunctionaliteit. Bij een goede multifunctionele invulling kan met minder vierkante meters worden volstaan.

De functionaliteit vertoont gebreken. Het Cultuurhuis is weinig uitnodigend en te zeer gecompartimenteerd. De inhoudelijke samenwerking tussen alle partijen die zijn gehuisvest in Het Cultuurhuis komt daardoor maar moeizaam uit de verf. Ook is Het Cultuurhuis ongeschikt als werklocatie voor SWT en Wijkteam.

3.4 SPORT EN BEWEGEN

Sporten en bewegen kan op allerlei manieren en op allerlei plaatsen. In het kader van dit onderzoek zijn de gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties van belang, maar ook de beschikbare buitenruimte en de het aanbod aan fitness.

BINNENSPORT

In Stadshagen is het volgende aanbod aan gemeentelijke binnensportaccommodaties beschikbaar:

Tabel 6: gemeentelijke sportaccommodaties, naar type accommodatie.

- een sporthal in het Bewegingshuis;
- een sportzaal in het Bewegingshuis;
- een gymzaal aan de Sportlaan;
- een klein gymlokaal in de school voor SBO-onderwijs, deze is niet toegankelijk voor de wijk.

Grenzend aan Stadshagen is er nog een sporthal, het Anker. Deze ligt op de grens van Stadshagen en Westenholte. Deze sporthal is op die plaats gerealiseerd met de nadrukkelijke bedoeling dat deze voor de beide wijken een functie zal vervullen.

Ongeacht of Het Anker wordt meegenomen in de beoordeling of niet, is het aanbod aan binnensportaccommodaties relatief beperkt.

In de tabel hieronder wordt dit duidelijk door het aanbod aan binnensport te vergelijken met het landelijk gemiddelde. Daarbij wordt eerst Stadshagen zelf vergeleken en vervolgens Stadshagen en Sporthal Het Anker vergeleken met landelijk gemiddelde.

Tabel 7: Capaciteit binnensport, naar type accommodatie.

Binnensport	Aantal	Zaaldelen	Sportvloer in m²	Aanbod per 25.000 inwoners	
Binnensport Stadshagen				**Stadshagen**	**NL**
Sporthal	1	3	1.350	1,0	2,2
Sportzaal	1	1	406	1,0	1,0
Gymzaal	2	2	372	2,0	6,5
Totaal		**6**	**2.128**	**5,9**	**15,2**
M² sportvloer per inw				**0,08**	**0,15**
Inclusief Het Anker					
Sporthal	1	3	1.056	2,0	2,2
Totaal		**8**	**3.184**	**7,8**	**15,2**
M² sportvloer per inw				**0,12**	**0,15**

Bron: gemeente Zwolle/Mulier Instituut.

De gemeente Zwolle plant de capaciteit binnensport voor verenigingen stadsbreed. In dat kader is het logisch om verder te kijken dan alleen de accommodaties in Stadshagen. De binnensportaccommodaties van Stadshagen en Het Anker samen komen redelijk in de buurt van het landelijk gemiddelde. Daarbij moet wel bedacht worden dat Het Anker ook de sporthal voor Westenholte is, niet voor Stadshagen alleen. In een iets ruimere straal rondom Stadshagen bevinden zich de binnensportaccommodaties van Deltion en de WRZV-hallen.

Uit recent onderzoek is gebleken dat de gemeente Zwolle voldoende ruimte heeft voor binnensport. Voor de hele stad geldt dat de accommodaties ook goed gespreid zijn. Alleen in West wordt een tekort voorzien, door de groei van Stadshagen.

Spreiding

De noordkant van Stadshagen is duidelijk onderbedeeld als het om binnensportaccommodaties gaat. Het aanbod is overwegend geconcentreerd in en bij het winkelcentrum en ten zuiden van de wijk. Voor sporthallen is het gebruikelijk dat deze een centrale plek hebben.

Voor het onderwijs in Breecamp is dit problematisch. Daar zijn onvoldoende voorzieningen voor bewegingsonderwijs. Op grond van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zwolle 2016, lijkt de huidige situatie voort te kunnen bestaan. Daardoor moeten ten minste twaalf basisschoolgroepen twee keer in de week zes kilometer fietsen om naar de gymlessen te gaan. Dit gaat ten koste van de onderwijstijd. Het is echter geen capaciteitsprobleem. Er is namelijk voldoende capaciteit. Alleen bevindt die capaciteit zich niet op de plek waar deze het meest nodig is.

De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zwolle 2016 gaat uit van de normatieve behoefte per school. De verordening hanteert veel ruimere afstandsnormen dan in den lande gebruikelijk is. Op veel andere plaatsen zou al een tweede gymlokaal aan de Sportlaan zijn gerealiseerd.

Overigens is het wel zo dat als de behoefte van de drie scholen die in Breecamp naast elkaar liggen wordt gerekend alsof het een school zou zijn, er ook volgens de Zwolse verordening binnen een paar jaar een tweede gymzaal noodzakelijk zal zijn.

Functionaliteit

Het Bewegingshuis heeft een aantal tekortkomingen, waardoor deze maar beperkt inzetbaar is voor sport. De hal is niet ingericht op wedstrijden. Ook de toegankelijkheid is beperkt. Zowel voor de verschillende zaaldelen van de sporthal als voor de sportzaal geldt dat het feitelijk ruim bemeten gymlokalen zijn. Door de ruime opzet is er voldoende ruimte voor modern bewegingsonderwijs, zoals de KVLO die voor staat. De inrichting sluit daar dan weer niet op aan.

De gymzaal aan de Sportlaan beschikt over de functionaliteiten die van een klassieke gymzaal verwacht mogen worden. Zowel de maatvoering als de inrichting zijn minder geschikt voor moderne vormen van bewegingsonderwijs. Dat is niet alleen tekortkoming voor het bewegingsonderwijs. Ook voor beweegactiviteiten voor andere doelgroepen zou dat een duidelijke meerwaarde hebben.

De gymzaal in het Cultuurhuis wordt niet gebruikt voor bewegingsonderwijs en verenigingssport. Hier worden alleen beweegactiviteiten door Wijz aangeboden.

Het Anker tot slot is een volledige sporthal met faciliteiten voor wedstrijden, als een tribune en horeca. Ook hier zijn er drie ruime zaaldelen met een klassieke inrichting. Dus ook hier is er wel voldoende ruimte maar niet de inrichting voor modern bewegingsonderwijs en andere beweegactiviteiten.

Het gymlokaal bij de Eliezerschool biedt ook nog 120 m2 voor bewegingsonderwijs. Deze is echter alleen beschikbaar voor de eigen leerlingen. Alleen al door de beperkte vloeroppervlakte is dit geen volwaardig gymlokaal. Dit gymlokaal is in het verdere onderzoek dan ook buiten beschouwing gelaten.

Gebruik/bezetting

Van de genormeerde 153 uur voor bewegingsonderwijs in 2021/22 wordt op dit moment 90% door de scholen gebruikt. De resterende normuren blijven ongebruikt. Vanaf 2023 moeten de scholen deze uren wel verplicht besteden aan bewegingsonderwijs.

De ruimte om de normuren onder te brengen is aanwezig. Naast het Beweeghuis en het gymlokaal aan de Sportlaan is er een gymlokaal in het Cultuurhuis die niet gebruikt wordt. Ook is een deel van de capaciteit van het Anker beschikbaar voor de scholen uit Stadshagen. Ook zonder het gymlokaal in het Cultuurhuis is er dan ruim voldoende capaciteit, zoals blijk uit de volgende tabel.

Tabel 8: Capaciteit binnensport voor bewegingsonderwijs.

capaciteit bewegingsonderwijs	Zaaldelen	normuren
Binnensport Stadshagen[1]	5	130
Het Anker	3	78
gebruik scholen in Westenholte		*-27,75*
totaal beschikbaar		180,25
normuren bewegingsonderwijs		153
vrij beschikbaar		27,25

Bron: Sportservice Zwolle

De gymzaal aan de Sportlaan is als enige volgepland met bewegingsonderwijs voor de omliggende scholen. In het bewegingshuis is nog ruimte, evenals in het Anker. Dat een deel van de normuren niet wordt ingevuld komt vooral door de grote afstand tussen de scholen in Breecamp en de sportaccommodaties. Dit is een keuze die scholen vanaf 2023 niet meer kunnen maken. Dan moeten alle lessen bewegingsonderwijs verplicht gegeven worden. Maar ook daarvoor is voldoende ruimte.

VERENIGINGSGEBRUIK

Het gebruik van sporthallen door verenigingen wordt in eerste instantie op stedelijk niveau bekeken. Twee jaar geleden is hier uitgebreid onderzoek naar gedaan waarbij is gebleken dat er voldoende aanbod is voor de Zwolse verenigingen. Daarbij is ook vastgesteld dat de spreiding van sporthallen over de stad ongelijk is. Juist in Stadshagen blijft het aanbod achter bij de rest van de stad. Het gebruik van het beweeghuis was op dat moment 570 uur per jaar, hetgeen vrij weinig is voor een sporthal.

BUITENSPORT

Er is een langgerekt buitensportpark in Stadshagen. Het buitensportpark ligt centraal in de wijk. Aan de Sportlaan liggen de voetbalvelden en aan de overkant van de Stadshagenallee liggen de tennisbanen en de korfbalvelden aan de Oude Wetering. Het gaat om tien tennisbanen, zeven voetbalvelden en drie korfbalvelden Ook zijn er een aantal kleinere voorzieningen, zoals survivalrun.

De centrale ligging is prima voor zo'n sportpark, maar heeft ook nadelen. Zowel de voetbalvereniging als de tennisvereniging zitten aan de grenzen van hun capaciteit. Ruimte om te groeien is er in de directe omgeving niet meer, tenzij een van de verenigingen naar een andere locatie verhuist.

Juist vanwege de centrale ligging valt extra op dat de inrichting vrij traditioneel is. Het park nodigt niet direct uit om daar buiten verenigingsuren ongeorganiseerd te sporten en bewegen. In de Verbinding zijn al wel wat experimenten en plannen voor een bredere functie. Dat zou verder kunnen worden ontwikkeld. Zeker ook omdat er scholen en een gymzaal vlak blij liggen, is er veel meer mogelijk op en rond dit park.

[1] De gymzaal Eliezerschool is geen volwaardige gymzaal en daarom verder buiten beschouwing gelaten.

ZWEMMEN

Er is een eenvoudig zwembad van 20 bij 8 meter met een beweegbare bodem. Dit zwembad heeft een theoretische capaciteit van 40 tot 50 duizend bezoeken per jaar. Dat is onvoldoende voor Stadshagen. Om Stadshagen volledig te bedienen zou twee tot drie keer zoveel wateroppervlak nodig zijn.

Zwemmen is primair een stedelijk voorziening. Vanuit Stadshagen zijn er verschillende zwembaden binnen vijf tot tien kilometer voor handen. Voor Breecamp is daarnaast het zwembad in IJsselmuiden binnen de tien kilometer aanwezig. Dit wordt in algemene zin als een redelijke afstand gezien. Voor een stedelijke omgeving is het echter een vrij grote afstand. Het zwembad in Stadshagen is dan ook een mooie aanvulling op de andere, verder weg gelegen zwembaden. Dit geldt vooral voor mensen voor wie de afstand naar de andere baden bezwaarlijk is.

FITNESS

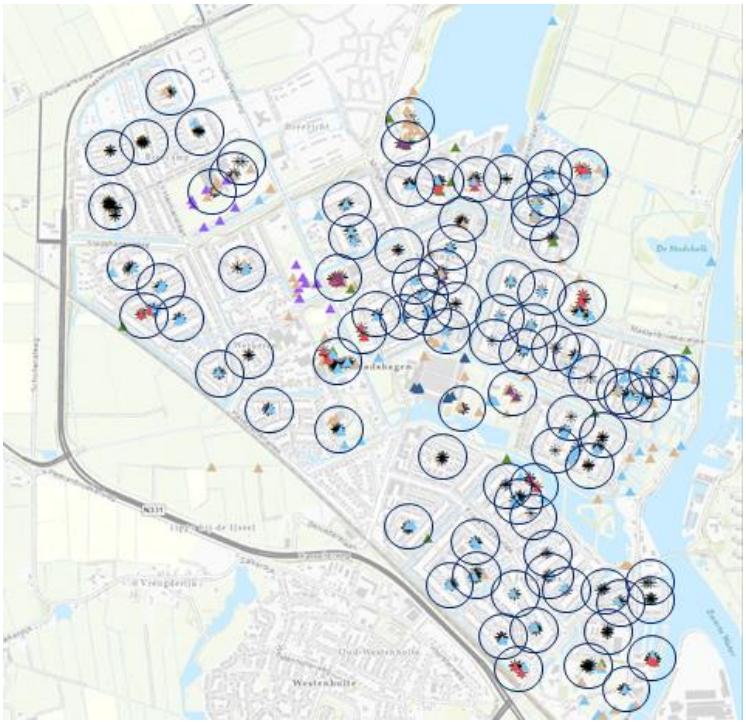
Er zijn twee grote fitnesscentra en een boetiek fitness in Stadshagen. Ze zitten alle drie vrij dicht bij elkaar, rond het Twistvlietpark. In totaal is 4200 m2 fitness beschikbaar, in principe genoeg voor 4.000 tot 6.000 leden. Daarmee heeft Stadshagen zowel nu als in de toekomst voldoende aanbod aan fitness.

BUITENRUIMTE

Speelplekken en sportspeelplekken

In Stadshagen liggen 87 speelplekken voor de groep 0 tot 6-jarigen. In de volgende figuur is de ligging van deze voorzieningen weergegeven. Rondom elke speelplek is een cirkel getrokken met een diameter van 200 meter. Dit houdt in dat de woningen die zich binnen die cirkels bevinden, maximaal 100 meter verwijderd zijn van de betreffende speelplek (het uitgangspunt van het huidige beleid van de gemeente).

Figuur 7: Ligging en bereik speelplekken.

In Milligen, Schoonhorst en Frankhuis is sprake van een nagenoeg volledige dekking van speelplekken. De maximale afstand tot een speelplek is in die buurten voor vrijwel alle woningen 100 meter of minder. In Werkeren en vooral Breecamp is de spreiding minder.

Naast de speelplekken zijn er 18 sportspeelplekken voor de kinderen van 6 jaar en ouder. Voor die sportspeelplekken heeft de gemeente tot dusver een maximale reisafstand van 400 meter aangehouden. In tabel 9 zijn, per buurt, de aantallen speelplekken en sportspeelplekken weergegeven. Deze zijn verbijzonderd naar klein, middelgroot en groot naar gelang het aantal speelelementen.

Bron: Gemeente Zwolle.

Ook is aangegeven wat het aantal kinderen is per speelplek of sportspeelplek, berekend door het aantal plekken te delen door het aantal kinderen in de betreffende buurt.

Tabel 9: Aanbod speelplekken en sportspeelplekken naar buurten.

	Breecamp	Milligen	Werkeren	Schoon-horst	Frankhuis	Totaal
# Speelplekken (0-6 jr)	**6**	**24**	**11**	**24**	**22**	**87**
Klein	2	15	2	19	8	46
Middelgroot	2	9	8	5	11	35
Groot	2	0	1	0	3	6
# Sportspeelplekken (6 jr e.o.)	**3**	**8**	**2**	**2**	**3**	**18**
Klein	2	7	1	1	1	12
Middelgroot	1	0	1	1	2	5
Groot	0	1	0	0	0	1
Elementen						
Gem # elementen per speelplek	5,2	3,1	4,6	2,7	4,4	3,6
Gem # elementen per sportplek	3,0	3,0	3,0	3,0	4,0	3,2
Spreiding						
Aantal 0-6 jr per speelplek	56	21	62	13	30	29
Aantal 6 jr e.o. per sportplek	180	166	674	343	491	299

Bron: Gemeente Zwolle.

De tabel maakt nogmaals duidelijk dat het aanbod van speelplekken (voor 0 tot 6-jarigen) in Breecamp en Werkeren relatief beperkt is. Daarbij geldt dat de plekken in Breecamp en Werkeren over het algemeen wat groter zijn (meer speeltoestellen). Voor de sportspeelplekken dat vooral Werkeren en Frankhuis uit de toon vallen met een relatief beperkt aanbod.

Buitenruimte

Stadshagen beschikt over relatief veel groen en grenst aan het buitengebied van Zwolle. Het is niet mogelijk om op wijkniveau een beoordeling uit te voeren van de recreatieve mogelijkheden van de buitenruimte. Dat is wel mogelijk voor Zwolle totaal. In tabel 10 is de score van Zwolle weergegeven op de Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving (KBO). Met dit instrument worden vier hoofdonderwerpen van de omgeving gescoord (op een schaal van 1 tot 100) en vergeleken met alle gemeenten in Nederland. Zwolle scoort ronduit goed op deze onderwerpen, waarbij wij geen argumenten hebben om te veronderstellen dat dit voor Stadshagen veel minder het geval is.

Tabel 10: Beoordeling beweegvriendelijkheid omgeving Zwolle vergeleken met Nederland.

	Zwolle	Nederland
Voorzieningen	63	41
Sportaccommodaties	61	62
Groen en blauw recreatie	72	63
Speelplekken	97	72
Totaal	**74**	**60**

Bron: Sport op de Kaart.nl

3.5 EERSTELIJNSZORG

De eerstelijnszorg is de zorg waar mensen zelf en zonder verwijzing naar toe kunnen. Het gaat om de huisarts, tandarts, fysiotherapie, apotheek en verloskunde. Dit is voor veel mensen een basisbehoefte. De mate waarin mensen van eerstelijnszorg gebruik maken wisselt per levensfase, maar in de meeste gevallen is fysieke nabijheid zeer wenselijk.

HUISARTS

Omdat veel huisartsen en andere zorgverleners parttime werken, wordt de zorgcapaciteit vaak in fte's gerekend. Op dit moment is er 7,3 fte aan huisartsen in Stadshagen. Volgens de planningsnormen van de Nederlandse Zorgautoriteit zouden dat er ruim 12,2 moeten zijn. Dit wijst erop dat er een flink tekort aan huisartsen is in Stadshagen.

De huisartsen in Stadshagen bevestigen dat er een tekort is. Niet alleen is er een vacature, maar er wordt ook gezocht naar andere mogelijkheden om uit te breiden. Dit tekort leidt er nu toe dat nieuwe inwoners in Stadshagen daar vaak geen huisarts kunnen vinden. Zij blijven dus aangewezen op de huisarts die men al had, elders in Zwolle of daarbuiten. Dit is overigens niet uniek voor Zwolle of Stadshagen, in grote delen van het land heeft men te maken met een huisartsentekort.

De huisartsen zitten bijna allemaal in het Gezondheidshuis, achter het winkelcentrum. Een mooie en centrale plaats, maar daarmee wel ver weg van Breecamp en Breezicht. Er is een kleine praktijk in de buurt Werkeren, die voor een deel van Breecamp dichterbij is dan het Gezondheidshuis. Die praktijk wil dan ook graag uitbreiden, maar heeft daarvoor niet de ruimte.

FYSIOTHERAPIE

Volgens de planningsnorm zouden er nu ruim 25 fte fysiotherapeuten in Stadshagen actief moeten zijn om de vraag op te kunnen vangen. Uit een rondvraag bij de verschillende praktijken blijkt dat die er ook zijn. Veel fysiotherapeuten werken op verschillende plekken in Zwolle en zelfs de regio. Dit maakt dat het aantal fte wisselt met de vraag. Het maakt ook dat ingespeeld kan worden op pieken en dalen in de vraag.

Fysiotherapie concentreert zich rond het winkelcentrum en de Sportlaan en een praktijk in Schoonhorst. Dit lijkt een prima spreiding voor deze discipline.

TANDARTS

Voor een deel van de tandartsen geldt, net als voor de fysiotherapeuten, dat deze op meerdere plekken werken. Hierdoor is er ook bij tandartsen enige ruimte om flexibel in te spelen op veranderingen in de vraag. Op dit moment is er bijna 11 fte aan tandartsen actief in Stadshagen, minder dan de bijna 13 fte die op basis van de planningsnorm verwacht mag worden. Drie van de vijf praktijken melden dat zij een grotere vraag naar tandartszorg goed aan zouden kunnen. Er lijkt dan ook geen gebrek aan tandartsen.

Tandzorg is uitsluitend in het Zuiden van Stadshagen te vinden. Het overgrote deel zit in het Cultuurhuis.

APOTHEEK

Er is op dit moment 3,1 fte aan apothekers in Stadshagen. Zij werken allemaal in de apotheek van het Gezondheidshuis. Hoewel op basis van de planningsnorm er 0,75 fte meer verwacht mag worden, is er geen vacature. Mogelijk komt dit doordat er net buiten Stadshagen, in de wijk Westenholte ook een apotheek is.

VERLOSKUNDE

De verloskundigen zijn de uitzondering in het algemene beeld. Er zijn veel meer verloskundigen dan op basis van de planningsnorm verwacht mag worden. Er zou behoefte moeten zijn aan 2,8 fte verloskundige, in werkelijkheid is er 9,5 fte beschikbaar. Overigens geldt dat een deel van die verloskundigen ook buiten de wijk werkt. Maar dan nog is het verschil opvallend.

De verloskundige zorg concentreert zich nu vooral rond het winkelcentrum. Er is ook beperkt capaciteit beschikbaar aan de Sportlaan en in Werkeren. Er is dan ook behoefte aan meer praktijkruimte in Breecamp, omdat aan de Noordkant relatief veel baby's worden geboren.

ALGEMEEN

Het aantal huisartsen, tandartsen en apothekers dat beschikbaar is in de wijk, ligt lager dan verwacht mag worden op de planningsnormen. Voor de huisartsenzorg levert dat nu al concrete knelpunten op. Iemand die vanuit de Randstad naar Zwolle verhuist, zal toch in de nieuwe woonomgeving een huisarts moeten kunnen vinden. Dat lukt op dit moment niet.

Bij tandartsen en apotheek wordt die druk nog niet zo gevoeld. Maar dat zal waarschijnlijk gaan veranderen als de bevolking in omvang groeit en ouder wordt. Dan zal de vraag toenemen en ook bij die disciplines de druk groter worden.

Ook bij de eerstelijnszorg valt op dat deze onevenredig sterk in het zuiden van de wijk zit en in de noordrand juist ondervertegenwoordigd is. Fysiotherapie lijkt hierop een uitzondering. Dat komt vooral doordat er rond de Sportlaan vrij veel fysiotherapie wordt aangeboden.

3.6 WINKELS EN HORECA

De behoefte aan winkelruimte en horeca wordt gemeten in vierkante meters verkoopoppervlak. Daarbij wordt eerst gekeken wat de te behalen omzet is en vervolgens wordt bepaald hoeveel ruimte nodig is om die omzet te behalen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar dagelijkse en niet dagelijkse boodschappen en naar horeca.

Onderstaande cijfers zijn ontleend aan de laddertoets, een deel van de onderbouwing van de bestemmingsplanwijziging ten behoeve van de uitbreiding van het winkelcentrum. Daaruit blijkt dat er op dit moment voor te weinig ruimte is voor winkels en horeca. In 2019 is een soortgelijk onderzoek uitgevoerd in opdracht van de gemeente. Daaruit kwamen nagenoeg dezelfde getallen.

Tabel 11: benodigde en beschikbare ruimte voor detailhandel en horeca

ruimte in m²	dagelijkse boodschappen	niet-dagelijkse boodschappen	Horeca
benodigde ruimte	7.765	4.094	2.620
beschikbare ruimte	4.968	2.769	1.445
ruimtetekort	2.797	1.325	1.175

Bron: Gemeente Zwolle; Laddertoets uitbreiding winkelcentrum

3.7 GEPLANDE UITBREIDINGEN

Op dit moment zijn er concrete plannen voor uitbreiding van het voorzieningenaanbod in Stadshagen. Deze plannen worden hierna toegelicht.

WINKELCENTRUM

Het Winkelcentrum Stadshagen wordt uitgebreid met de volgende functies:

- maximaal 2.850 m² extra winkelvloeroppervlak voor dagelijkse boodschappen
- maximaal 1.325 m² extra winkelvloeroppervlak voor niet-dagelijkse boodschappen
- maximaal 1.175 m² verkooppervlak voor horeca en aanvullend 206 m² in de Stadsfoyer.

Het is van belang om op te merken dat de geplande uitbreidingen voor de dagelijkse, niet-dagelijkse boodschappen en horeca vrijwel gelijk zijn aan de huidige behoefte. Er is op dat moment evenwicht tussen vraag en aanbod. Alleen het aanbod in de Stadsfoyer komt daar nog bovenop.

In dit rapport wordt verder uitgegaan van de maximale groei die regulier voorzien is in het op 7 maart 2022 vastgestelde bestemmingsplan. Er is nog geen bouwplan of ontwerp voorhanden. Het is dus niet zeker of deze metrages ook gerealiseerd zullen worden.

Anderzijds laat het bestemmingsplan er ook nog een mogelijkheid om onder voorwaarden meer ruimte toe te staan dan wel een andere verdeling van de beschikbare ruimte over de verschillende typen detailhandel en horeca. Met die optie is in dit rapport geen rekening gehouden.

KINDEROPVANG/BUITENSCHOOLSE OPVANG

Er zijn twee concrete plannen voor de uitbreiding van het aanbod van kinderopvang en buitenschoolse opvang. Bzzzonder is één van de initiatiefnemers van de Stadsfoyer en zal op die locatie zowel kinderopvang als buitenschoolse opvang aanbieden. De uitbreiding betreft:

- Kinderopvang, circa 60 kindplaatsen.
- Buitenschoolse opvang, circa 80 kindplaatsen.

Ook in de Stadshoeve zijn concrete plannen voor uitbreiding met het volgende aantal kindplaatsen:

- Kinderopvang, 88 kindplaatsen.
- Buitenschoolse opvang, 91 kindplaatsen.

SCHOOL VOOR PRIMAIR ONDERWIJS IN DE TIPPE

Een initiatiefgroep heeft een plan ingediend bij DUO voor de oprichten van een nieuwe school in het postcodegebied van De Tippe. Deze aanvraag wordt momenteel beoordeeld en voor 1 juni 2022 neemt de minister een besluit of de nieuwe school bekostiging van het Rijk kan krijgen. Bij een positief besluit betekent dit dat het aanbod van scholen in Stadshagen uitgebreid wordt en hiervoor heeft de gemeente een huisvestingsplicht.

STADSFOYER

Samen met de ontwikkelaar van het winkelcentrum wordt op dit moment een concreet plan uitgewerkt voor de Stadsfoyer. De Stadsfoyer zal – naast de kinderopvang/BSO van Bzzzonder – huisvesting bieden aan de Stadkamer, een ontmoetingsfunctie, ondersteunende horeca en maatschappelijke dienstverlening. Exclusief de ruimten van Bzzzonder betreft het een uitbreiding van 3.000 m² voor cultuur, dienstverlening en ontmoeting. Dat gaat hoogstwaarschijnlijk ten koste van eenzelfde hoeveelheid beschikbare vierkante meters doordat deze functies in het Cultuurhuis zullen verdwijnen. De Stadsfoyer betekent dus geen uitbreiding van de capaciteit, maar wel een sterke verbetering van functionaliteit en kwaliteit.

HUBS IN DE TIPPE

Onderdeel van het stedenbouwkundige plan voor De Tippe is de realisatie van drie Hubs. De bedoeling is dat deze hubs uitgroeien naar voorzieningen waar informatie, educatie, ontmoeten, zelforganisatie en experiment rondom de drie thema's samenkomen. Deze Hubs vormen het focuspunt van de 'community building' door pioniers, die de Gemeente Zwolle voor ogen heeft voor De Tippe. Deze innovatieve stedenbouwkundige benadering is uitgewerkt in de uitvoeringsagenda van Kompas Zwolle.

De geplande Hubs hebben alle drie een eigen thema:

- Biohub: inzameling, tuinieren
- Mobiliteitshub: van bezit naar gebruik
- Materialenhub: Recycling

De Hubs hebben de potentie om – samen met goed gekozen andere voorzieningen – uit te groeien tot weefplekken binnen deze wijk. Er zijn nog geen gedachten over de opzet en omvang van deze hubs. De verwachting is dat dit vanuit collectief particulier initiatief wordt ingevuld.

VACATURES

Er zijn voor verschillende functies in de eerstelijnszorg plannen om uit te breiden. Daarnaast zijn er verschillende vacatures die lastig in te vullen zijn. Concreet zijn deze bekend voor huisartsen, fysiotherapeuten en verloskundigen.

3.8 VERHOUDING VRAAG EN AANBOD

Voor alle voorzieningen hebben wij de huidige verhouding tussen aanbod en vraag in kaart gebracht. In tabel 12 is die verhouding weergegeven. Per type voorziening treft u achtereenvolgens aan:

- De eenheid waarin vraag en aanbod zijn weergegeven (kindplaatsen, vierkante meters, et cetera).
- Het huidige aanbod, inclusief de geplande uitbreidingen zoals in de vorige paragraaf beschreven.
- De huidige behoefte (jaar 2021).
- Het absolute tekort of overschot (verhouding vraag en aanbod).
- Het tekort of overschot uitgedrukt in een percentage van het aanbod. Die percentages zijn in kleur weergegeven (rood = groot tekort/overschot, oranje = beperkt tekort/overschot, zwart = min of meer evenwicht).
- Restcapaciteit in voorzieningen rondom Stadshagen die gebruikt kan worden voor het eventueel opheffen van tekorten (voor zover van toepassing).

Uit de tabel blijkt dat:

- Het huidige aanbod van kinderopvang en buitenschoolse opvang voldoet aan de huidige vraag/behoefte. Ogenschijnlijk is sprake van een licht overschot, maar bij de bepaling van het aanbod is uitgegaan van een relatief hoge bezettingsgraad.
- Er is op dit moment – voor Stadshagen tezamen – een overschot aan lokalen voor basisonderwijs. Daarbij moet direct worden vermeld dat dit overschot voor een groot deel wordt ingezet als ruimte voor kinderopvang/buitenschoolse opvang. Dit betekent ook dat een toe- of afname van het aantal leerlingen een dubbel effect op de beschikbare capaciteit heeft. Het leidt tot een gelijktijdige toe- of afname van zowel het gebruik voor kinderopvang als het onderwijsgebruik.
- De huisvesting van het bewegingsonderwijs is met het huidige aanbod aan binnensportaccommodaties, inclusief Het Anker, in theorie voldoende. Echter, de capaciteit is niet goed gespreid.
- Voor de binnensport en buitensport totaal geldt dat vraag en aanbod redelijk in evenwicht zijn. De voetbalvereniging (buitensport) en tennis lopen inmiddels tegen de grenzen van de capaciteit aan.
- Voor de eerstelijnszorg geldt dat er op dit moment sprake is van een tekort. Het betreft een belangrijke basisvoorziening, dus dit tekort baart zorgen.

- Voor de detailhandel geldt dat er op dit moment (na geplande uitbreiding) evenwicht is in vraag en aanbod. Ook voor de horeca geldt dat het aanbod – na uitbreiding in het winkelcentrum en de Stadsfoyer – ruim volstaat.

Tabel12: Overzicht verhouding vraag en aanbod voorzieningen Stadshagen 2021.

TYPE VOORZIENING	Eenheid	Aanbod incl. uitbreiding	Behoefte 2021	Overschot/ tekort abs	Overschot/ tekort %	Capaciteit elders
Opvang en onderwijs						
Kinderopvang	Kindplaatsen	1.126	894	232	26%	
VVE/PSZ	Kindplaatsen	179				
BSO	Kindplaatsen	1.154	991	163	16%	
Basisonderwijs	m² BVO	26.995	20.358	6.637	33%	
Ontmoeting en cultuur	m² BVO	3.592*	4.437	-845	-19%	566 (Het Anker)
Sport en recreatie						
Binnensport verenigingen	Zaaldeeluren per week	287	215	72	33%	86 (Deltion + Anker)
Binnensport onderwijs	Zaaldeeluren per week	130	150	-20	-13%	50 (Het Anker)
Zwembaden	m² water	160	438	-278	-64%	Centraal bad Zwolle
Buitensport	Banen/velden	20	19	1	5%	1 veld Hooge Laar
Fitness	m² BVO	4.183	2.499	1.684	67%	
Zorg						
Huisartsen	Fte	8,0	12,2	-4,2	-35%	Geen
Fysiotherapie	Fte	28,6	25,6	3,0	12%	Geen
Tandarts	Fte	10,6	12,8	-2,2	-17%	Geen
Apotheek	Fte	3,1	3,9	-0,8	-20%	Geen
Verloskundigen	Fte	9,5	2,8	6,7	239%	
Commercieel						
Detailhandel						
Dagelijks	m² WVO	7.815	7.625	190	2%	
Niet-dagelijks	m² WVO	4.094	3.990	104	3%	
Horeca	m² VO	2.826	2.620	206	8%	

* = met aanname dat deze functies – na realisatie van Stadsfoyer – niet meer in het Cultuurhuis worden aangeboden.

KWALITEIT

Naast problemen met de capaciteit kent Stadshagen ook problemen met de kwaliteit. De meest in het oog springende problemen zijn:

- Het Cultuurhuis: Het Cultuurhuis is op dit moment de belangrijkste voorziening voor activiteiten voor cultuur, maatschappelijke dienstverlening en ontmoeting in Stadshagen. Dit gebouw kent vele problemen op het gebied van functionaliteit en klimaatbeheersing. Zoals eerder vermeld zijn er concrete plannen voor de totstandkoming van de Stadsfoyer, mede tot doel om deze kwaliteitsproblemen op te lossen.
- Het Bewegingshuis: Onderdeel van het Bewegingshuis is een sporthal. Deze hal is geschikt voor trainingen, maar niet voor de competities van de verenigingen.
- Er zijn aanwijzingen dat ook de inrichting van de buitenruimte tekort schiet. Deze kan onvoldoende meebewegen met behoeften in de omgeving.

SPREIDING

Als laatste geldt dat er spreidingsproblemen zijn. De belangrijkste knelpunten zijn:

- Primair onderwijs: De meeste capaciteit is aanwezig in de ‘oudere’ wijken van Stadshagen (Frankhuis, Milligen, Schoonhorst en Werkeren). De behoefte aan scholen is in die wijken inmiddels lager dan het bestaande aanbod, terwijl in Breecamp/Breezicht de behoefte is toegenomen. Daardoor is er overcapaciteit in de ‘oudere’ wijken en zijn er inmiddels tekorten aan de randen van Stadshagen. Dit spreidingsprobleem zal de komende jaren toenemen. Op deze toekomstige ontwikkeling wordt in het volgende hoofdstuk ingegaan.
- Stadshagen kenmerkt zich door een gecentraliseerd voorzieningenaanbod. Die centralisatiegedachte begint te knellen als het gaat om voorzieningen voor senioren en voorzieningen voor de uitbreidingsbuurten Breecamp en Breezicht.

4 ONTWIKKELINGEN

4.1 INLEIDING

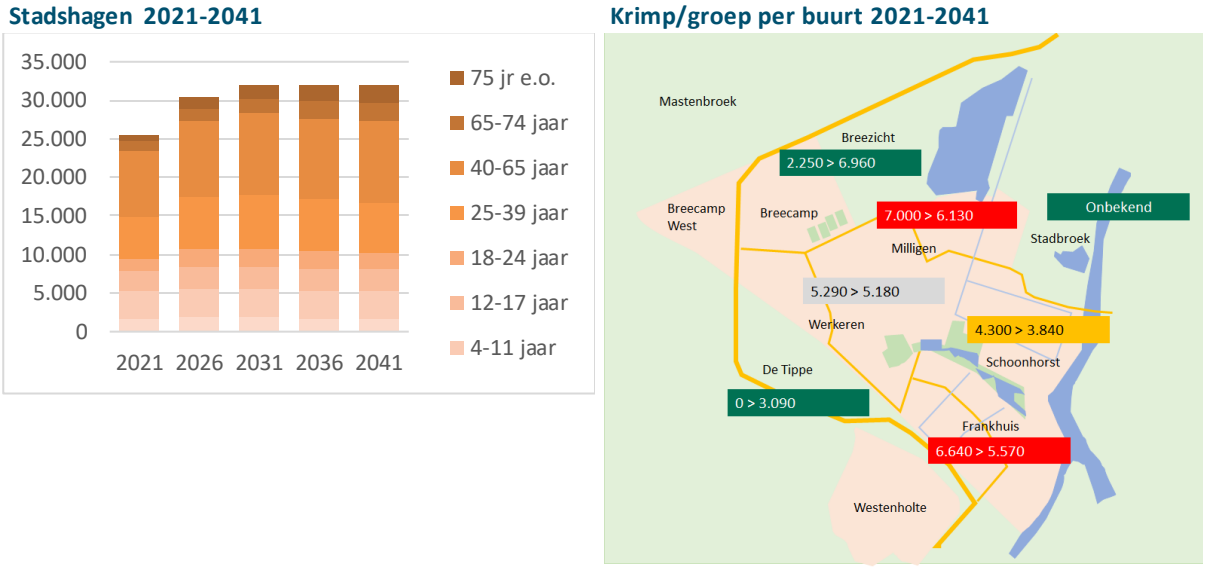
In dit hoofdstuk worden de belangrijkste ontwikkelingen beschreven, die van invloed zullen zijn op het aanbod van en de vraag naar en behoefte aan voorzieningen. Achtereenvolgens komen aan bod:

- De bevolkingsontwikkeling.
- Veranderende leefstijlen.
- Inhoudelijke ambities.
- Druk op de huizenmarkt.
- Centralisatie en spreiding.

4.2 STADSHAGEN GROEIT, MAAR KRIMPT OOK

Het aantal inwoners van Stadshagen gaat in de komende tien jaar stijgen van ruim 25.200 op dit moment naar bijna 32.000 in 2031. Daarna zal het aantal inwoners langere tijd stabiel blijven. In de linker figuur is de bevolkingsontwikkeling van Stadshagen totaal weergegeven. De rechterfiguur geeft de ontwikkeling voor de verschillende buurten.

Figuur 8: Bevolkingsontwikkeling Stadshagen 2021-2041.

Bron: Gemeente Zwolle.

De figuren maken duidelijk dat Stadshagen als geheel groeit, maar dat er grote verschillen zijn per buurt. Grofweg geldt dat de er sprake zal zijn van een krimp van de bevolking in de 'oudere' buurten van Stadshagen en – vanzelfsprekend – een stevige groei in de uitbreidingsgebieden; De Tippe en Breecamp/Breezicht. De krimp varieert van een beperkte krimp in Werkeren tot een stevige daling van het aantal inwoners in Frankhuis en Milligen. Het spreekt voor zich dat deze ontwikkelingen gevolgen hebben voor de totale behoefte aan voorzieningen en voor de verschillende buurten.

4.3 STADSHAGEN VERANDERT

Naast groei en krimp van de bevolking, zal Stadshagen ook van samenstelling veranderen. Die veranderingen hebben betrekking op de samenstelling naar leeftijdsklassen, naar leefstijlen en naar huishoudtypen.

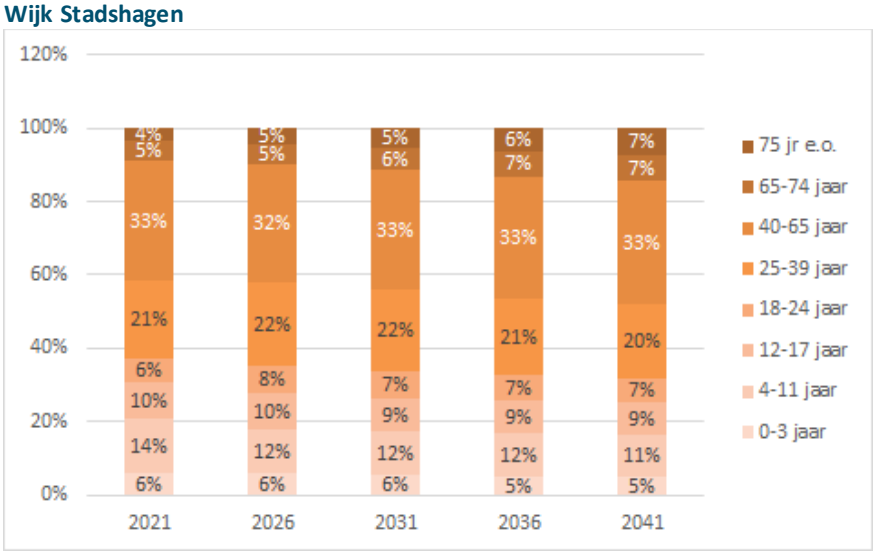
BEVOLKINGSSAMENSTELLING

De samenstelling van de bevolking naar leeftijdsklassen gaat veranderen. Het aandeel peuters zal iets afnemen, het aandeel kinderen zal substantieel afnemen, het aandeel tieners zal iets afnemen en het aandeel senioren neemt toe. Daarbij moet worden opgemerkt dat de het aandeel peuters, kinderen en tieners weliswaar afneemt, maar de absolute aantallen blijven min of meer gelijk.

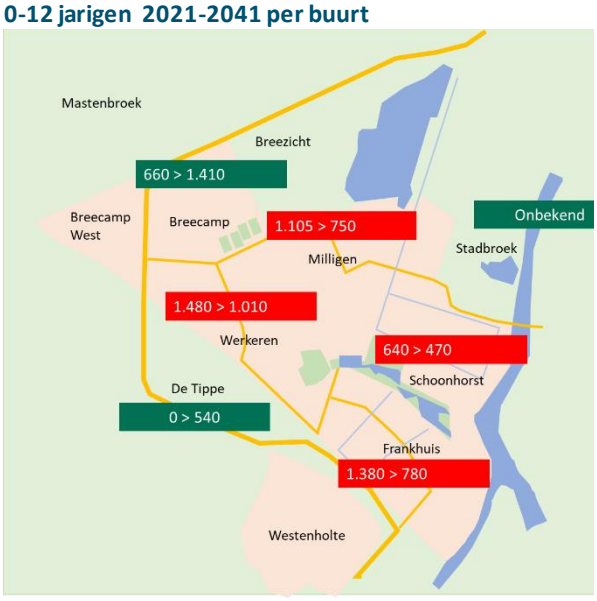
De veranderingen in de bevolkingssamenstelling verschillen per buurt. In de 'oudere' buurten van Stadshagen zal ontgroening en vergrijzing plaatsvinden. In de uitbreidingswijken wordt een bevolkingssamenstelling verwacht die lijkt op die van de 'oudere' buurten van 10 tot 15 jaar geleden. In de volgende figuren is de bevolkingsontwikkeling naar leeftijdsklassen schematisch weergegeven.

Figuur 6: Bevolkingsontwikkeling Stadshagen naar leeftijdsklassen 2021-2041. Bron: Gemeente Zwolle.

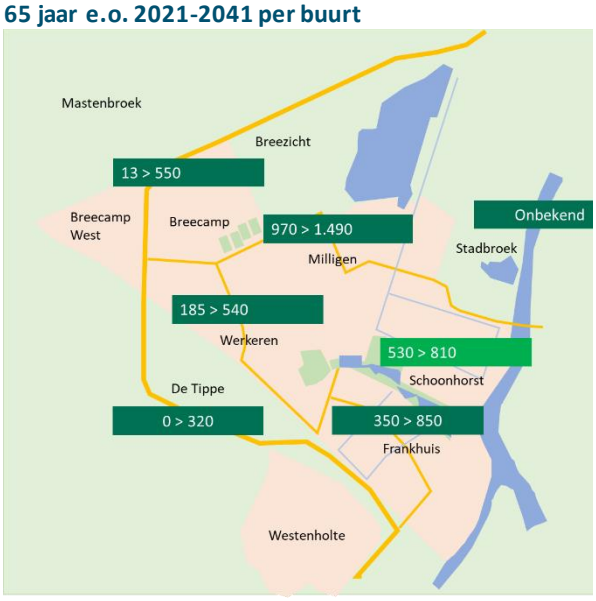
Wijk Stadshagen

0-12 jarigen 2021-2041 per buurt

65 jaar e.o. 2021-2041 per buurt

LEEFSTIJLEN EN HUISHOUDTYPEN

Er mogen ook veranderingen worden verwacht van de samenstelling van Stadshagen naar leefstijlen en naar huishoudtypen. Een beschrijving van de huidige leefstijlen is te vinden in hoofdstuk 2. Wij hebben de stedenbouwkundige plannen voor de uitbreidingswijken geanalyseerd en daaruit mogen de volgende conclusies worden getrokken.

De Tippe

Voor het uitbreidingsgebied De Tippe is een beleidsrijk stedenbouwkundig plan ontwikkeld. De Tippe wordt in meerdere opzichten een bijzondere buurt, die sterk onderscheidend is van de overige buurten van Zwolle. De volgende kernwaarden zijn uitgangspunt voor het plan: klimaat adaptief, energieneutraal, circulair, duurzaam bereikbaar, sociaal inclusief buurschap. De inrichting van de buurt beoogt het stimuleren van ontmoeting en naar elkaar omzien, het combineren verschillende levensfases, eigen buurtvoorzieningen en eigenaarschap bij de inwoners.

Het plan is opgesplitst in drie deelgebieden met elk een eigen karakter. Het zuidelijke deel wordt ingericht als verbinding met de stad, het middendeel beoogt een stedelijk woonmilieu, het noordelijke deel verschillende buurtschappen.

Gegeven de kernwaarden, het type woningen en de wijkinrichting verwachten wij dat De Tippe vooral aantrekkingskracht zal hebben op inwoners met een postmoderne waardeoriëntatie. Dat zijn de kosmopolieten, de postmaterialisten en de postmoderne hedonisten. Voor wat betreft huishoudtypen mag een toename worden verwacht van de typen (stedelijke dynamiek) en zorgeloos en actief.

De huidige krapte op de huizenmarkt zal mogelijk effect hebben op de te verwachten aantrekkingskracht van de wijk naar leefstijlen. Nu de vraag naar woningen zo sterk is gestegen, is het lastiger om vanuit het aanbod te sturen op de kopers. Kopers hebben nauwelijks nog keuze, waardoor de kans bestaat dat – gegeven deze krapte - De Tippe dezelfde groep kopers en bewoners zal aantrekken als de rest van Stadshagen. De eerste signalen daarover tekenen zich nu al af. Indien dit werkelijkheid wordt dan zal De Tippe waarschijnlijk een buurt worden die niet veel verschilt van alle andere buurten in Stadshagen.

Breecamp/Breezicht

Het uitbreidingsplan voor Breecamp/Breezicht is in lijn met de huidige buurten van Stadshagen. De uitbreiding van Breecamp/Breezicht lijkt dan ook vooral een voortzetting van eerdere uitbreidingen van Stadshagen, zowel naar type woningen als naar prijsklassen. Het enige verschil is dat deze buurt grenst aan het buitengebied en de Milligersplas wat ook enige effecten kan hebben.

Belangrijk in dit plan is dat ook woningen worden gereserveerd voor ‘van beschermd wonen naar beschermd thuis’ en voor maatschappelijke opvang. Dat veronderstelt ook voorzieningen om deze specifieke groep inwoners te kunnen bedienen.

4.4 STADSHAGEN HEEFT AMBITIES

In de voorbereiding van deze rapportage is gesproken met verschillende personen vanuit alle betrokken sectoren. Daarnaast zijn alle beschikbare, relevante beleidsdocumenten geanalyseerd. Op basis van deze gesprekken en de analyse is een aantal conclusies te trekken over Stadshagen:

4.4.1 INHOUDELIJKE AMBITIES

LEEFBAARHEID EN SOCIALE SAMENHANG

Leefbaarheid en sociale samenhang staan onder druk in Stadshagen. De mate waarin en de wijze waarop dit tekort schiet verschilt per buurt. Het is echter wijkbreed een thema. Het versterken van leefbaarheid en sociale samenhang komt in tal van beleidsambities naar voren. De ontwikkeling van de Stadkamer in de Stadsfoyer, de samenwerking daar met welzijnsorganisatie Wijz, de wens om de buitenruimte ook meer tot ontmoetingsruimte om te vormen, maar ook de ambitie om sport en bewegen, en dus de sportaccommodaties, meer in te zetten als

middel voor ontmoeting. Het komt ook naar voren in de IKC-ontwikkeling, het wijkontwikkelingsplan en de cultuurplannen.

SENIOREN

Nu al wordt stevig ingezet op het aanbod voor senioren. Het is één van de ambities van de Hervormingsagenda, maar ook in verschillende sectorale rapportages komt dit aan bod. Meer aandacht voor sport en bewegen, welzijn en ontmoeting van en door senioren. De sterke spreiding van senioren over en in de verschillende buurten maakt het soms lastig om alle senioren te bereiken.

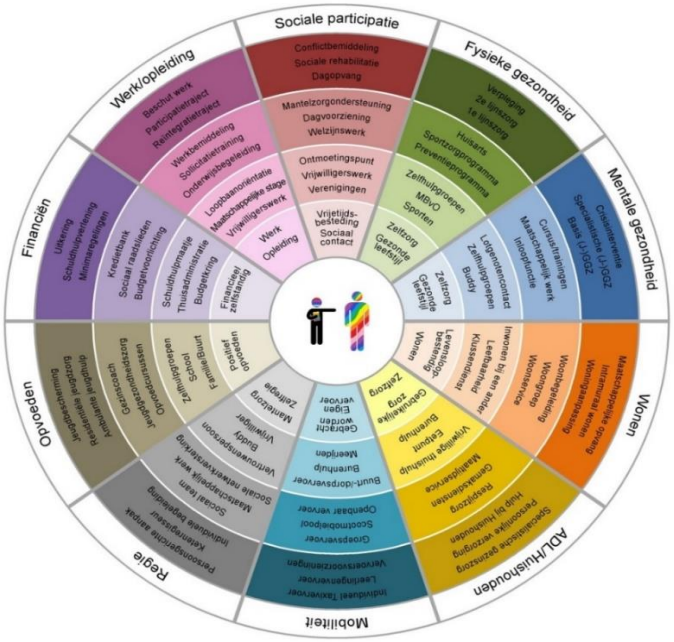
OPGROEIENDE JEUGD

Er wonen veel kinderen en jongeren in Stadshagen en het gaat overwegend goed met deze groep inwoners. Het aantal probleemjongeren en overlast gevende jongeren is beperkt. Daarmee is niet gezegd dat er geen overlast is, maar de omvang is beheersbaar. Het is wel zo dat het aanbod aan voorzieningen voor deze groep kwalitatief en kwantitatief beperkt is. Voor de jongste groep lijkt er al veel te zijn, maar voor de oudere groepen is het aanbod enigszins schraal. Jongeren ontmoeten elkaar graag buiten, op plekken waar ze niet tot overlast zijn en waar ze zichzelf kunnen zijn. Het gaat dan bij uitstek om plekken die beschutting bieden en waar faciliteiten op het gebied van sport en ontspanning voor hen aanwezig zijn.

SAMENVATTEND

De inhoudelijke opgave voor Stadshagen hebben wij getypeerd met gebruikmaking van de Waaier Sociale Domein van Arrangementenmonitor BV. Deze waaier geeft een schematisch overzicht van alle activiteiten, producten en diensten binnen het sociale domein die inwoners in staat stellen om zelfstandig hun leven vorm te geven. De binnenste cirkels geven de activiteiten weer waar de zelfredzame inwoners een beroep op doen/aan deelnemen. Dat zijn een betaalde baan, zinvolle vrijetijdsbesteding, sporten, deelname aan verenigingen of andere sociale verbanden, et cetera. De buitenste cirkel is de professionele hulp- en zorgverlening voor de minder of niet zelfredzame inwoners.

Figuur 10: Waaier Sociale Domein.

Copyright Arrangementenmonitor B.V.

Voor Zwolle zijn op basis van deze waaier, enkele typeringen ontwikkeld voor de maatschappelijke opgave. De mate waarin elk van deze typeringen van toepassing is voor een wijk, verschilt per wijk, afhankelijk van sociale

staat, zelfredzaamheid, leefstijlen, huishoudtypen, et cetera. In de volgende tabel is schematisch weergegeven welke typering van toepassing zijn op welke buurten van Stadshagen.

Figuur11: Typering maatschappelijke opgave Stadshagen naar buurten.

Faciliteren

De maatschappelijke opgave in wijken die bovengemiddeld scoren, waar de inwoners zelfredzaam zijn, waar sprake is van sociale samenhang en problematiek met kinderen, jeugd en jongeren beperkt voorkomt. De opgave kenmerkt zich door het behouden van de goede uitgangspositie en faciliteren van de initiatieven van de inwoners.

Deze opgave is van toepassing voor alle buurten van Stadshagen

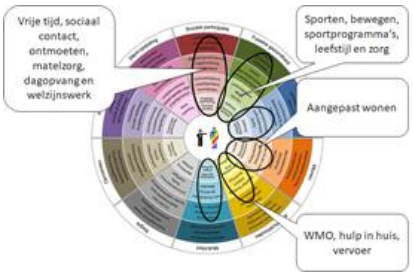
Samenhang/verbinden

Dit zijn de wijken waar de sociale samenhang onder druk staat of te laag is. Dat kan door veel doorstroom in de woningen, de leefstijl van de inwoners of door een snel wijzigende samenstelling van de wijk of buurt.

Deze opgave geldt vooral voor Breecamp/Breezicht

Ontmoeten/vitaliteit

Dit is de opgave in de wijken en buurten waar grote groepen senioren woonachtig zijn. De kern van de opgave is de vitaliteit van de inwoners en voorkomen van vereenzaming.

Deze opgave is vooral van toepassing voor Frankhuis, Milligen en Schoonhorst

Vinex/modern life

Dit is de maatschappelijke opgave in wijken die over het algemeen bovengemiddeld scoren, maar waar problematiek zichtbaar is die de moderne leefstijl met zich meebrengt. In die wijken komen bijvoorbeeld relatief veel scheidingen voor met een problematiek met opgroeiende kinderen.

Deze opgave is voor geheel Stadshagen van toepassing.

4.4.2 AMBITIES MET VOORZIENINGEN

BESTAANDE TEKORTEN OPHEFFEN

Het meest prangende tekort is de huisartsenzorg. Daarnaast is er behoefte aan meer kleine, gedecentraliseerde voorzieningen voor ontmoeting en voor eerste levensbehoeften.

FLEXIBILITEIT

Stadshagen groeit snel en verandert daarbij van samenstelling. Vooral het sterk dalende aantal kinderen enerzijds en de groeiende groep senioren anderzijds vraagt om een verschuiving in het voorzieningenaanbod. Maar vooral binnen en tussen de buurten is de verandering het sterkst. Daarnaast verandert de behoefte van de verschillende leeftijdsgroepen voortdurend. Om hier goed op deze veranderingen vraagt een flexibelere invulling van de beschikbare maatschappelijke en commerciële voorzieningen.

BEHOUD/VERSTERKEN BESTAANDE ONTMOETINGSPLEKKEN

Vanuit meerdere sectoren wordt ingezet op het behoud/versterken van bestaande ontmoetingsplekken. Het betreft commerciële voorzieningen, maar ook speelplekken, sportparken, parken, et cetera. Ingezet wordt bijvoorbeeld op het uitbreiden van kleinere speelplekken (meubilair toevoegen zodat deze kunnen uitgroeien tot een ontmoetingsplek), het meer openbaar maken van het sportpark (toevoegen van functies voor recreanten) en open schoolpleinen met een beweegfunctie.

BUITENRUIMTE

Er is in de bestaande buurten een ruim aanbod aan voorzieningen in de buitenruimte. Deze zijn niet evenwichtig gespreid over de buurten van Stadshagen. Werkeren en vooral Breecamp/Breezicht hebben minder voorzieningen in de buitenruimte. Functioneel zijn er ook enkele tekortkomingen. Er zijn relatief veel voorzieningen voor kinderen en relatief weinig voor jongeren. Evenzeer zijn veel voorzieningen monofunctioneel en gericht op een specifieke doelgroep. Daardoor sluiten voorzieningen in de buitenruimte niet aan op de behoefte van de bewoners in de omgeving.

Kennelijk is de verwachten levensduur en afschrijvingstermijn van veel inrichtingselementen een obstakel om de benodigde flexibiliteit in het aanbod van voorzieningen te realiseren. Hierdoor ontstaat regelmatig de situatie dat er wel voorzieningen zijn, maar dat deze niet aansluiten bij de behoefte. Hierdoor ontstaat een situatie dat de voorzieningen niet of verkeerd gebruikt worden. Dit is soms erger dan dat er geen voorzieningen zijn, omdat het tot overlast leidt. Dit vraagt om meer flexibele en multifunctionele voorzieningen in de buitenruimte met een beleving die past bij de specifieke omgeving van de voorziening.

Parkeren is een probleem in veel buurten. Dit wordt versterkt door de steeds grotere rol van bezorgdiensten voor de bovengemiddeld gemak georiënteerde inwoners van Stadshagen. Tegelijkertijd mag verwacht worden dat in een hele grote wijk met centrale voorzieningen, zoals Stadshagen, het autobezit alleen maar zal toenemen.

Het terugdringen van de parkeerdruk en het aantal verkeersbewegingen zal vragen om de inzet van meer deelmobiliteit in de wijken en in mobiliteitshubs. Daarnaast zullen de voorzieningen voor eerste levensbehoeften, zoals kleine boodschappen, snelle horeca, eerstelijnszorg, primair onderwijs en het ophalen en inleveren van pakketjes meer gedecentraliseerd kunnen worden.

5 DE VRAAG/BEHOEFTE NAAR VOORZIENINGEN

5.1 INLEIDING

Op basis van alle beschreven ontwikkelingen hebben wij een prognose gemaakt van de vraag/behoefte aan voorzieningen in Stadshagen 2021-2041. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten toegepast:

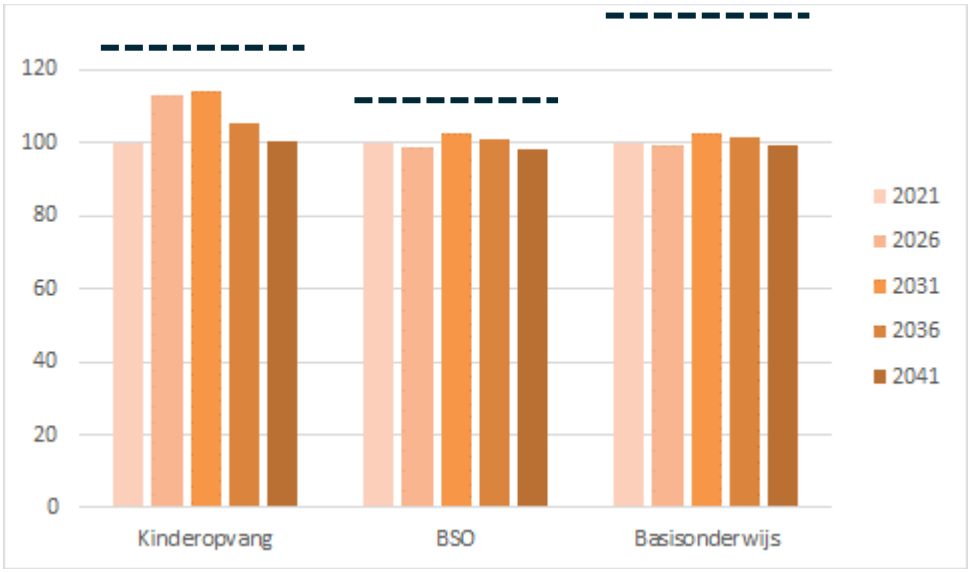
- Voor de overzichtelijkheid is de ontwikkeling van de vraag/behoefte door middel van een indexgetal weergegeven. De huidige vraag/behoefte is voor elk type voorzieningen gesteld op 100.
- De vraag/behoefte is telkens vergeleken met het aanbod van voorzieningen. De geplande uitbreidingen zijn meegenomen in die vraag/aanbod vergelijking.
- De ontwikkeling van de vraag c.q. behoefte is samengevat weergegeven. Daarmee wordt bedoeld dat wij in deze paragraaf een beeld geven van vraag en aanbod voor de hele wijk Stadshagen. Deze gegevens zijn uitgewerkt op buurtniveau, maar vanwege de overzichtelijkheid in de bijlagen weergegeven.

5.2 DE OMVANG VAN DE VRAAG/BEHOEFTE

ONDERWIJS EN OPVANG

In figuur 12 is de verandering van de vraag c.q. behoefte aan onderwijs en kinderopvang weergegeven. De zwarte stippellijn geeft het aanbod per type voorziening weer, inclusief de geplande uitbreidingen.

Figuur 12: Ontwikkeling vraag/behoefte onderwijs en opvang 2021-2041 Stadshagen.

Uit de figuur blijkt dat:

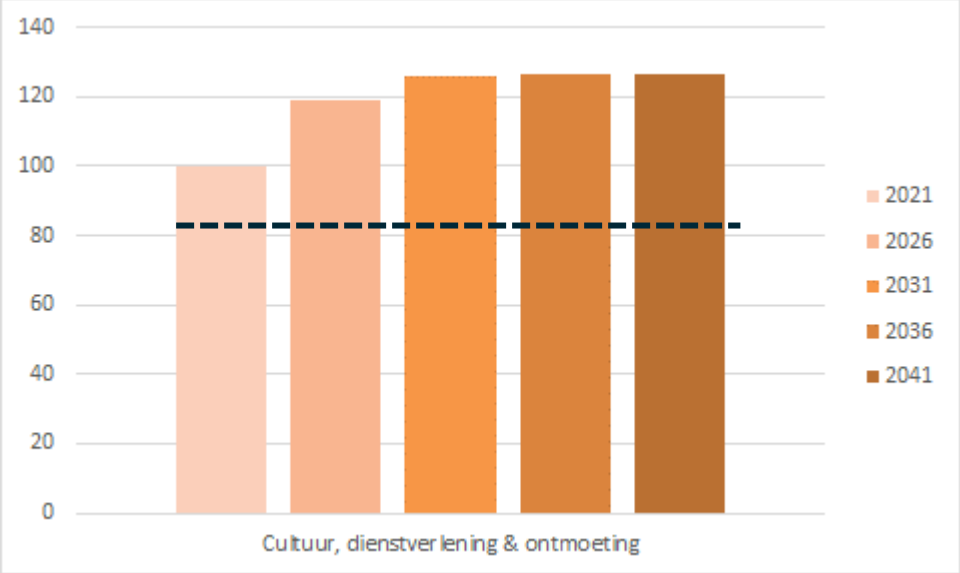
- Het aanbod van kinderopvang ook op de langere termijn toereikend is. Op de middellange termijn, tot 2031, is het mogelijk dat nog knelpunten ontstaan, maar daarna is er meer dan voldoende capaciteit.
- Ook het aanbod van buitenschoolse opvang is toereikend, waarbij geldt dat de tijdelijke piek, minder groot is dan bij de kinderopvang. Voor zowel kinderopvang als buitenschoolse opvang geldt dat de effecten van de te verwachten veranderingen in het landelijk beleid nog helemaal zijn te kwantificeren.
- Het aanbod van klaslokalen voor basisonderwijs is en blijft fors hoger dan de vraag/behoefte. Er is ruim 30% overcapaciteit. Deze overcapaciteit bedraagt in 2041 bijna 7.000 m² BVO. Dit wordt nu – en denkelijk ook in 2041- voor een flink deel opgevangen door kinderopvang, BSO en peuterwerk. Het probleem in het basisonderwijs is – naast de capaciteit – ook vooral de spreiding. De scholen staan in toenemende mate in de verkeerde buurten. Een bijkomend probleem is dat er niet gestuurd wordt op de omvang van scholen.

Hierdoor kan er op de ene locatie een tekort zijn aan klaslokalen, terwijl er op een andere locatie lokalen leeg staan.

CULTUUR, DIENSTVERLENING EN ONTMOETING

In figuur 13 is de verhouding tussen vraag en aanbod weergegeven voor de functie cultuur, dienstverlening en ontmoeting.

Figuur 13: Ontwikkeling vraag/behoefte cultuur, dienstverlening en ontmoeting 2021-2041 Stadshagen.

Uit de figuur blijkt dat de vraag c.q. behoefte naar deze functie de komende jaren stijgt en dat geen sprake is van een tijdelijke stijging. Er ontwikkelt zich een tekort, dat vooral zijn oorzaak vindt in de groei van de groep senioren. Voor deze groep inwoners ontstaat een specifieke behoefte, waar nu nog geen antwoord op is. De leegstand in het scholen voor primair onderwijs biedt echter volop aangrijpingspunten voor het oplossen voor deze problematiek (waarover later meer).

Ook de vraag/behoefte vanuit de groep jongeren is groter dan het aanbod. Vraag en aanbod voor de jongeren hoeven niet noodzakelijkerwijs in evenwicht worden gebracht met vierkante meters 'gebouw'. Ook de buitenruimte, sportparken, et cetera kunnen oplossingen bieden.

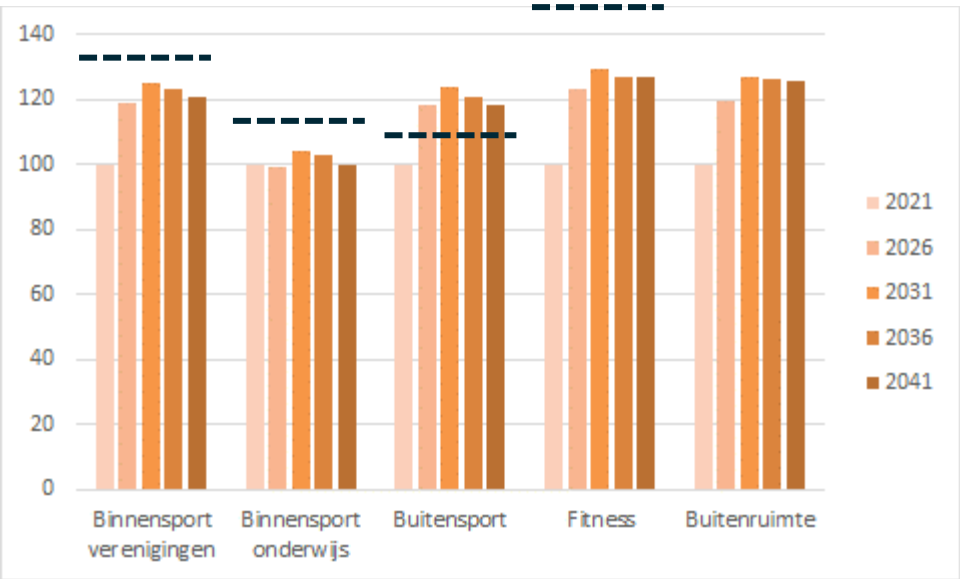
SPORT EN BEWEGEN

De ontwikkeling van de vraag/behoefte naar binnensport, buitensport, fitness en bewegen in de buitenruimte is in figuur 14 weergegeven.

Uit de figuur blijkt dat:

- De binnensportcapaciteit voor verenigingen is toereikend. Met de bestaande capaciteit kan de piek in de vraag/behoefte (2031) worden opgevangen,
- De binnensportcapaciteit voor het bewegingsonderwijs in en rondom de wijk (inclusief Het Anker) is voldoende, maar de afstand van deze capaciteit ten opzichte van de scholen is problematisch. Indien de drie scholen in Breecamp als een school worden gezien, zal op korte termijn een tweede gymlokaal noodzakelijk zijn in Breecamp.
- Voor de buitensport ontstaat op korte termijn een tekort aan capaciteit.
- Voor fitness is er nu en in de toekomst voldoende capaciteit.
- Voor de buitenruimte geldt dat wij een toenemend gebruik verwachten voor bewegen en sporten.

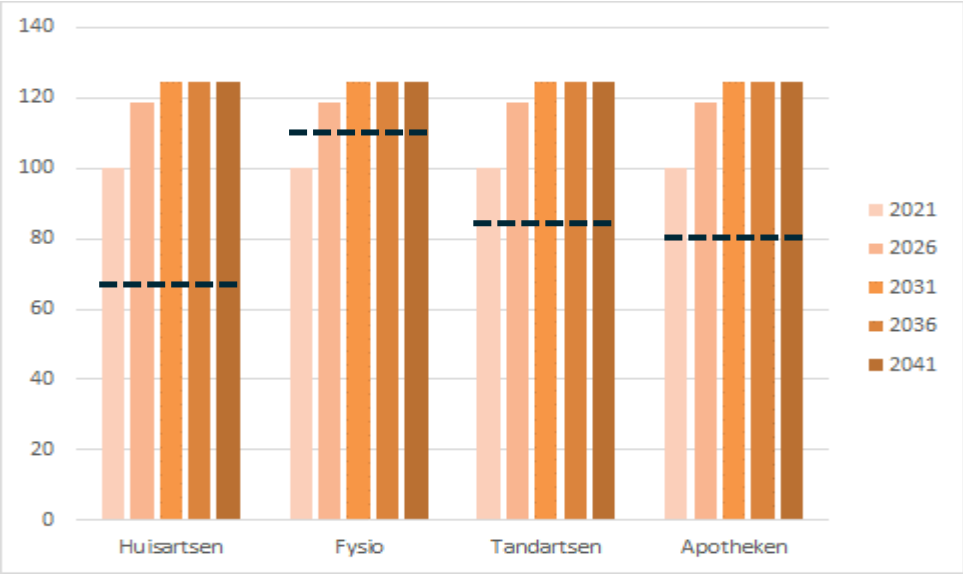
Figuur14: Ontwikkeling vraag/behoefte sport en bewegen 2021-2041 Stadshagen.

EERSTELIJNSZORG

De vraag naar en behoefte aan huisartsenzorg zal – door de toename van het aantal inwoners en de vergrijzing – de komende jaren stijgen. Die stijging is in figuur 15 weergegeven.

Figuur 15: Ontwikkeling vraag/behoefte huisartsenzorg 2021-2041 Stadshagen.

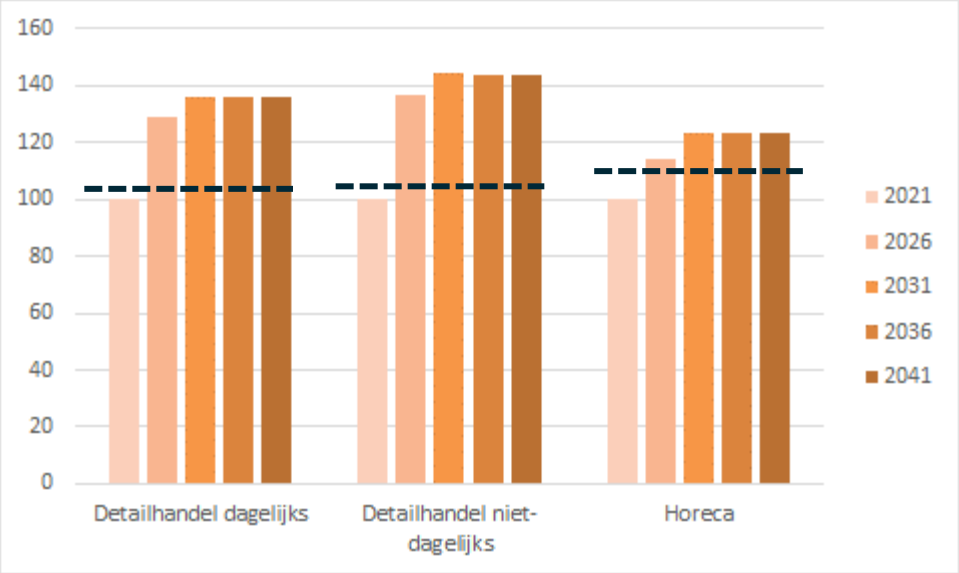

Uit de figuur blijkt dat er op dit moment al een groot tekort is en dat dit tekort – als de capaciteit niet stevig wordt uitgebreid – schrijnende vormen gaat aannemen.

WINKELS EN HORECA

In figuur 16 is de vraag/behoefte naar detailhandel voor dagelijkse en niet-dagelijkse boodschappen en horeca weergegeven.

Figuur 16: Ontwikkeling vraag/behoefte commerciële voorzieningen 2021-2041 Stadshagen.

Uit de figuur blijkt dat de geplande uitbreiding van het winkelcentrum, vraag en aanbod voor detailhandel op dit moment in evenwicht brengt. Echter door de groei van Stadshagen groeit de behoefte verder en ontstaat er meer ruimte voor uitbreiding van commerciële voorzieningen. Dat geldt in nog sterkere mate voor de horeca.

Hier moet wel meteen een kanttekening bij worden geplaatst. De verwachte groei is gebaseerd op de markt zoals we die nu kennen. De retailmarkt is echter sterk in ontwikkeling. Denk daarbij aan de snelle opkomst van bezorgdiensten en inmiddels flitsbezorging, maar ook van de gemakswinkels. Hetzelfde geldt voor horeca.

In een markt waarin disruptieve ontwikkelingen zo snel gaan, is het lastig om iets zinnigs te voorspellen over de ontwikkeling over 20 jaar. Zeker als die voorspellingen, noodgedwongen, zijn gebaseerd op huidige markt.

In tabel 13 op de volgende pagina is de toekomstige verhouding tussen vraag en aanbod voor alle voorzieningen nog een samengevat weergegeven. Daarbij zijn zowel de jaren 2031 als 2041 weergegeven. Dat maakt zichtbaar dat de situatie in 2031 voor de meest voorzieningen vergelijkbaar is met de situatie in 2041. Daar waar oplossingen noodzakelijk zijn, zijn die veelal al in 2031 noodzakelijk.

Tabel 13: Overzicht verhouding vraag en aanbod voorzieningen Stadshagen 2041.

TYPE VOORZIENING	Eenheid	Aanbod incl. uitbreiding	Behoefte 2031	% Overschot c.q. tekort 2031	Behoefte 2041	% Overschot c.q. tekort 2041
Opvang en onderwijs						
Kinderopvang	Kindplaats	1.126	1.021	**10%**	896	**26%**
VVE/PSZ	Kindplaats	179				
BSO	Kindplaats	1.154	1.019	**13%**	973	**19%**
Basisonderwijs	m² BVO	26.995	20.694	**29%**	20.171	**34%**
Ontmoeting en cultuur	m² BVO	3.592	5.582	**-36%**	5.621	**-36%**
Sport en recreatie						
Binnensport verenigingen	zdu/week	287	269	**7%**	261	**10%**
Binnensport onderwijs	zdu/week	130	156	**-17%**	150	**-13%**
Zwembaden	m² water	160	535	**-70%**	512	**-69%**
Buitensport	baan/veld	20	24	**-15%**	22	**-11%**
Fitness	m² BVO	4.183	3.234	**29%**	3.172	**32%**
Zorg						
Huisartsen	fte	8,0	15,2	**-48%**	15,2	**-47%**
Fysiotherapie	fte	28,6	31,9	**-10%**	31,9	**-10%**
Tandarts	fte	10,6	16,0	**-34%**	15,9	**-33%**
Apotheek	fte	3,1	4,8	**-35%**	4,8	**-35%**
Verloskundigen	fte	9,5	3,6	**163%**	3,3	**184%**
Commercieel						
Detailhandel						
Dagelijks	m² WVO	7.815	10.360	**-25%**	10.341	**-24%**
Niet-dagelijks	m² WVO	4.094	5.745	**-29%**	5.735	**-29%**
Horeca	m² VO	2.826	3.220	**-12%**	3.220	**-12%**

5.3 DE SPREIDING

Op het gebied van spreiding van voorzieningen zijn er ook nog een paar duidelijke uitdaging die moeten worden aangepakt.

SENIOREN

De groeiende groep senioren zal vaker gebruik maken van eerstelijnszorg en minder mobiel zijn. Dit betekent dat de druk op het – toch al beperkte aanbod aan - eerstelijnszorg verder zal toenemen. Ook zal de behoefte aan dagelijkse voorzieningen in de directe omgeving toenemen. Dit gaat zowel over boodschappen, eerstelijnszorg en mobiliteit als over ontmoeten en bewegen.

KINDEREN

Het aantal kinderen neemt af in de 'bestaande' buurten van Stadshagen en zal groeien in de uitbreidingsgebieden. Het zwaartepunt verplaatst zich van de bestaande buurten naar de buurten aan de rand van Stadshagen. Voor veel voorzieningen ligt de nadruk nu nog op de bestaande buurten. Dit springt vooral in het oog als het gaat om de spreiding van de scholen en de gymlokalen. Voor kinderopvang en buitenschoolse opvang geldt overigens dat er al ruime capaciteit aanwezig is in de uitbreidingswijken.

BREECAMP EN BREEZICHT

Deze wijken hebben een grote afstand tot de gecentraliseerde voorzieningen en weinig voorzieningen in de eigen buurt. Dit zal een negatief effect hebben op de sociale binding en leefbaarheid in deze buurten. Daarbij leidt het tot een duidelijke groei in het aantal verkeersbewegingen in en de parkeerdruk, zowel in de buurten zelf als ook rond de centrale voorzieningen.

DE TIPPE

De Tippe is bedoeld als een buurt met een specifiek karakter en een eigen woonmilieu. In deze buurt komen verschillende hubs. Deze bieden bij uitstek de mogelijkheid om maatschappelijke en commerciële buurtfuncties samen te brengen die het karakter van de buurt alsook de sociale samenhang en de leefbaarheid van de buurt versterken.

5.4 TIJDELIJK EN PERMANENT

Onderdeel van dit onderzoek is om vast te stellen of en in welke mate tekorten of overschotten in het voorzieningenaanbod van tijdelijke aard zijn of juist permanent. Over dit aspect kunnen we kort zijn: Er zijn niet of nauwelijks tijdelijke tekorten of overschotten te verwachten. De overschotten (scholen voor basisonderwijs, fitness) zijn permanent. Voor voorzieningen waar een tekort aan is of ontstaat (bewegen, ontmoeten en zorg voor senioren, eerstelijnszorg, en commerciële voorzieningen) neemt dit tekort alleen maar toe.

6 DE OPGAVE EN PRIORITERING

6.1 INLEIDING

In het vorige hoofdstuk is de toekomstige verhouding tussen vraag en aanbod van voorzieningen in Stadshagen beschreven, voor zowel de capaciteit, als de spreiding en samenhang. In dit hoofdstuk beschrijven wij de opgave voor Stadshagen. Wij starten met algemene uitgangspunten voor de ontwikkeling van het voorzieningenaanbod in Stadshagen. Daarna wordt weergegeven voor welke voorzieningen aanpassingen van het aanbod gewenst zijn. Het hoofdstuk eindigt met prioritering en een samenvattend overzicht.

6.2 UITGANSGSPUNTEN

LEEFBAARHEID EN SOCIALE SAMENHANG

De leefbaarheid en sociale samenhang staan onder druk in Stadshagen. Het is van belang dat dit thema de komende jaren aandacht krijgt, ook door middel van voorzieningen. Meerdere voorzieningen kunnen een bijdrage leveren aan de versterking van 'leefbaarheid en sociale samenhang'. Dat zijn bijvoorbeeld kleinere ontmoetingsruimten in de buitenruimte, sportparken met een brede maatschappelijke functie, maar ook winkels en andere kleinschalige buurtvoorzieningen.

Ook de doorontwikkeling van Stadkamer/Wijz in de Stadsfoyer zullen hieraan bijdragen. Voorgesteld wordt dat het voorzieningenplan voor Stadshagen stevig inzet op de totstandkoming/versterking van dit type voorzieningen. Uiteraard moet daarbij ook de programmatische invulling aandacht krijgen.

EEN 'STRIK' OM STADSHAGEN

De inwoners van Stadshagen zijn over het algemeen tevreden over hun woning, de woonomgeving en de voorzieningen. Dit neemt niet weg dat wij voorstellen om extra aandacht te geven aan voorzieningen die Stadshagen 'leuker' maken om de vrije tijd te besteden. Veel voorzieningen zijn nu nog gericht op wettelijke taken, dagelijkse behoeften, dienstverlening en zorg. Voorzieningen voor aantrekkelijke en meer uitdagende vormen van vrijetijdsbesteding verdienen het om te worden versterkt.

De dominante leefstijlen in Stadshagen zijn de moderne en in toenemende mate de postmoderne leefstijlen. Binnen die groepen inwoners bestaat behoefte aan actieve cultuurparticipatie en meer experiment. Voorgesteld wordt om in te spelen op deze behoeftes, vanzelfsprekend afgestemd met het aanbod in en rondom het centrum van Zwolle. Dit uitgangspunt geldt niet uitsluitend voor volwassenen en senioren, maar ook – of juist vooral – voor de grote groep tieners in Stadshagen.

SPREIDING EN DIFFERENTIATIE

Stadshagen is een omvangrijke wijk en kent meerdere gezichten. Vanuit die optiek wordt voorgesteld om per buurt specifieke accenten aan te leggen in het toekomstige voorzieningenaanbod. In Breecamp/Breezicht wordt bijvoorbeeld voorgesteld om te werken aan samenhang en verbinding door kleinschalige buurtvoorzieningen. In De Tippe stellen wij voor in en rondom de Hubs voorzieningen te realiseren die aantrekkingskracht zullen hebben op de postmoderne leefstijlen (de gewenste dominante leefstijl in De Tippe).

Ook stellen wij voor om iets meer dan in de huidige situatie, in te zetten op decentrale voorzieningen. Dit niet uitsluitend voor maatschappelijke voorzieningen, maar ook voor commerciële voorzieningen.

ONTMOETEN, VITALITEIT EN ZORG

De groeiende groep senioren leidt tot de behoefte aan goede gespreide voorzieningen voor ontmoeten, vitaliteit en zorg. Het gaat daarbij om de combinatie van voorzieningen die ouderen in staat stelt zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven functioneren. Dat is een combinatie van bewegen, informatie, ontmoeten, sport en zorg.

PRIORITEIT VOOR DE BASISFUNCTIES

Er is een aantoonbaar tekort aan enkele noodzakelijke basisvoorzieningen (huisartsenzorg). Ongeacht keuzes voor de ontwikkeling van andere typen voorzieningen verdient het herstel van evenwicht in vraag en aanbod voor deze voorzieningen de hoogste prioriteit.

6.3 AANGRIJPINGSPUNTEN

Er zijn aangrijpingspunten om tekorten of overschotten op te lossen, zonder omvangrijke ruimteclaims. Dat zijn:

OPZEGGEN HUURLOCATIES

Er zijn meerdere accommodaties in Stadshagen die zijn gehuurd. Het betreft bijvoorbeeld het huidige Cultuurhuis, maar ook drie scholen voor het primair onderwijs (De Vlieger 3, De Wendakker/ locatie Kopakker en El Amana). Het opzeggen van deze huurovereenkomsten biedt handvatten om vraag en aanbod in overeenstemming te brengen.

Het alternatief is dat er meer gestuurd wordt op de spreiding van leerlingen, waardoor de overcapaciteit in de ene buurt wordt ingezet om ondercapaciteit in de andere buurt op te vangen.

HERGEBRUIK LEEGSTAND SCHOLEN VOOR PRIMAIR ONDERWIJS

De bestaande en groeiende leegstand in de scholen in het 'oude' deel van Stadshagen kan worden ingevuld voor andere functies. Voor de functie voor senioren (bewegen, ontmoeten en zorg) biedt kansrijke mogelijkheden.

MULTIFUNCTIONALITEIT

Het versterken van de multifunctionaliteit van voorzieningen biedt mogelijkheden om met minder of dezelfde vierkante meters meer functionaliteit te bereiken. Het plan voor de Stadsfoyer geeft daar een goed voorbeeld van. Daar worden meerdere functies gecombineerd in een flexibele en multifunctionele opzet, waardoor met relatief weinig vierkante meters vrijwel de gehele behoefte voor cultuur, dienstverlening en ontmoeting in Stadshagen wordt ingevuld, behoudens specifieke voorzieningen voor jongeren en senioren.

Dergelijke multifunctionele invullingen zijn ook zondermeer mogelijk op en rondom sportpark De Verbinding, bij de planontwikkeling rond Het Festival en de invulling van de Hubs in De Tippe.

6.4 DE OPGAVE

ONDERWIJS EN OPVANG

Primair onderwijs

De opgave voor het primaire onderwijs is vooral om vraag en aanbod van scholen in evenwicht te krijgen. In de bestaande wijken van Stadshagen is inmiddels een overcapaciteit en aan de randen ontstaat een tekort. Het is wenselijk dat de capaciteit meer verschuift naar de 'randen' van Stadshagen.

Er zijn voldoende aangrijpingspunten om deze capaciteitsverschuiving te realiseren, te weten:

- Drie scholen voor primair onderwijs zijn gehuisvest in huurlocaties. Deze huurcontracten kunnen op termijn worden opgezegd. Het zijn:
  - Milligen: De Vlieger 3 en De Wendakker, locatie Kopakker. Deze locaties tezamen beschikken over ruim 4.100 m² BVO. Beide scholen kunnen bijna worden ingepast in één van de twee gebouwen.
  - Schoonhorst: El Amana, waarbij geldt dat deze school weliswaar te groot is gehuisvest, maar dat de leerlingenaantallen redelijk op peil blijven.
- het IHP adviseert uitbreiding van Het Festival (Breezicht/Breecamp). Het alternatief is dat de gemeente en de scholen actief gaan sturen op de spreiding van leerlingen.

De resterende leegstand zou goed kunnen worden ingevuld met voorzieningen voor bewegen, ontmoeten en zorg, specifiek voor senioren. Daarmee zouden scholen ontstaan die een functie vervullen voor het onderwijs, de opvang en een ontmoetingsfunctie.

Kinderopvang/buitenschoolse opvang

Het huidige aanbod van kinderopvang en buitenschoolse opvang en de geplande uitbreidingen, bieden tezamen voldoende aanbod voor de toekomstige vraag. Veranderingen/ingrepen voor dit type voorzieningen lijken niet nodig. Ook is een andere spreiding niet nodig. Het zwaartepunt van de capaciteit bevindt zich op dit moment in de buurten waar het aantal kinderen gaat groeien.

CULTUUR, DIENSTVERLENING EN ONTMOETING

Voor deze voorzieningen geldt dat er in de huidige situatie een tekort bestaat in Stadshagen. Er zijn concrete plannen om de Stadsfoyer te realiseren. In de Stadsfoyer zal een eigentijdse voorziening voor cultuur, educatie, informatie en ontmoeten centraal staan. Dit is bij uitstek een voorziening die zal bijdragen aan één van de centrale uitgangspunten (de 'strik' om Stadshagen). De Stadsfoyer zal ook beschikken over voorzieningen voor maatschappelijke dienstverlening.

De Stadsfoyer is als voorziening niet groot genoeg om de totale behoefte aan deze functies in Stadshagen in te vullen. Het is wenselijk dat aanvullend voorzieningen worden aangeboden, vooral voor senioren, maar ook de jeugd. De voorzieningen voor senioren worden idealiter gespreid over de wijk en de versnipperde leegstand in de scholen voor primair onderwijs biedt volop mogelijkheden.

Verder biedt de concrete invulling van de Hubs in De Tippe de mogelijkheid om daar een toegesneden aanbod in te richten. Als laatste is een eigen voorzieningenaanbod in Breezicht/Breecamp wenselijk. Daarbij moet niet worden ingezet op een traditioneel buurthuis, maar op ontmoeten in de buitenruimte, op en rond De Verbinding, in en rond Het Festival en een eigen voorzieningencentrum voor deze buurt (enkele winkels en gezondheidscentrum).

SPORT EN BEWEGEN

Binnensport

Voor de binnensport is de behoefte vanuit het bewegingsonderwijs leidend. Er is voldoende capaciteit in Stadshagen, maar deze ligt deels buiten de wijk en op (te) grote afstand van de buurten waar de komende jaren het aantal leerlingen gaat toenemen. Er zijn dus goede argumenten om tot uitbreiding van de capaciteit over te gaan in Breecamp/Breezicht. In dat geval is het wenselijk om die uitbreidingen 'hand in hand' te laten gaan met het geschikt maken van de uitbreidingen voor bewegen en ontmoeten voor de groeiende groep senioren, maar bij voorkeur ook voor andere leeftijdsgroepen. Dit veronderstelt dat geen 'traditionele' gymzalen worden gerealiseerd, maar eigentijdse binnensportaccommodatie, die geschikt is voor meerdere bewegingsvormen.

Buitensport

Er ontstaat een capaciteitsprobleem voor de buitensport. Een deel van dit tekort kan wellicht worden opgevangen op sportpark De Hoge Laar (daar is leegstand van één voetbalveld), maar uitbreiding van de capaciteit lijkt gewenst (bijvoorbeeld omvorming van een natuurgrasveld tot een kunstgrasveld). Die uitbreiding gaat idealiter gepaard met versterking van de openbaarheid van het park en het toevoegen van recreatieve elementen voor alle leeftijdsgroepen.

Voor het park De Verbinding zijn al plannen ontwikkeld voor de toevoeging van dergelijke voorzieningen. In samenhang met andere ontwikkelingen biedt dit gebied alle potentie om uit te groeien tot een brede maatschappelijke voorziening.

Buitenruimte

Bewegen en sporten in de buitenruimte is de afgelopen jaren de sterkst groeiende 'tak van sport' in Nederland. Covid-19 heeft die ontwikkeling nog verder versneld en wij verwachten dat bewegen in de buitenruimte in Stadshagen de komende jaren verder groeit.

Die groeiende behoefte kan worden gefaciliteerd door goede wandel-, ren- en fietsroutes in de wijk en vanuit de wijk naar het buitengebied. Voorgesteld wordt om ook in te zetten op behoud/versterking van voorzieningen in de buitenruimte voor sport en bewegen. Dat zijn de bestaande speelplekken, beweegvriendelijke schoolpleinen, openbare sportparken een voorzieningen voor jongeren (calisthenics, skate/skeeler).

Fitness

De behoefte aan indoor fitness zal de komende jaren ook verder stijgen in Stadshagen. De huidige capaciteit is voldoende om die groei op te vangen.

ZORG

Voor de eerstelijnszorg geldt dat er op dit moment onvoldoende aanbod is en dat dit aanbod gecentraliseerd is. Het is noodzakelijk dat de capaciteit wordt uitgebreid, waarbij wordt voorgesteld om deze voorzieningen meer te spreiden over de wijk. Huisartsen, fysiotherapeuten en apotheken worden het meest frequent gebruikt door senioren (vooral naarmate zij minder mobiel zijn). Meer spreiding wordt aanbevolen, waarbij vaak de rollator- of kinderwagennorm gebruikt wordt. Dat is de afstand die - onder normale omstandigheden - binnen redelijke tijd zelfstandig kan worden afgelegd met een kinderwagen of rollator. In de praktijk is dat minder dan 1.000 meter.

Een combinatie van zorg met ontmoeting en bewegen voor de groep senioren is wenselijk. Al eerder is vermeld dat er goede argumenten zijn voor een 'eigen' voorzieningenaanbod in Breecamp/Breezicht. Een gezondheidscentrum zou daar passend bij zijn.

WINKELS EN HORECA

Ook met commerciële voorzieningen is het goed mogelijk de aantrekkelijkheid, leefbaarheid, sociale samenhang in Stadshagen te vergroten. Het gaat dan niet alleen om het winkelcentrum, maar ook om kleinschalige voorzieningen die gespreid zijn over de wijk. De opkomst van nieuwe concepten voor kleinschalige gemakswinkels biedt in dat kader interessante kansen, onder meer voor De Tippe en Breecamp/Breezicht.

Winkels

Met de uitbreiding van het winkelcentrum zullen vraag en aanbod op dit moment ongeveer in evenwicht zijn. Naar verwachting zal er binnen enkele jaren alweer ruimte ontstaan voor verdere uitbreiding. Voor een wijk met de omvang van Stadshagen, gegeven het eigen karakter van de buurten, is enige diversificatie naar omvang, aard en locatie van het aanbod wenselijk. Daarbij geldt dat de afstand tussen de nieuwe woonbuurten en de centrumvoorzieningen, zoals het winkelcentrum, relatief groot is. Voor Breezicht geldt een fiets- en loopafstand van twee kilometer. Met de auto is de afstand zelfs 4,5 kilometer. Dat is dan gemeten vanuit het midden van Breezicht. Meer naar de randen is de afstand nog groter. Het is het overwegen waard om, aan de randen van de wijk, ook in te zetten op bijvoorbeeld kleinere gemakswinkels.

In De Tippe wordt gemikt op een specifiek woonmilieu en een groep bewoners met een postmoderne leefstijl. Zij zullen deels een afwijkende winkelbehoefte hebben. In die winkelbehoefte zal naast het product ook de beleving een belangrijke rol spelen. Denk aan de verkoop van biologische, seizoens- of streekproducten, of andere producten met een bijzondere beleving. In de Hubs die zijn gepland, zou kleinschalige detailhandel voor dit type producten een mooie rol kunnen spelen, mogelijk zelfs kostendrager zijn. Ook een bijpassend horeca aanbod zou op deze plekken een waardevolle aanvulling kunnen zijn. Dit vereist wel dat deze buurt de leefstijl trekt die oorspronkelijk gepland is.

Voorgesteld wordt dan ook om – op termijn – het winkelaanbod verder te vergroten in Breecamp/Breezicht en in De Tippe. De kans van slagen van deze voorstellen is uiteraard afhankelijk van de ontwikkelingen in de retailmarkt.

Horeca

Na de uitbreiding van het winkelcentrum en de realisatie van de Stadsfoyer is er tijdelijk een overschot aan verkoopoppervlak horeca. In de jaren daarna zal opnieuw ruimte voor uitbreiding.

Horecavoorzieningen kunnen de centrale opgave voor Stadshagen versterken. Horeca kan een ontmoetingsplek zijn, maar kan ook recreatieve en commerciële functies versterken. Denk aan een mooi terras in een park of bij recreatieplas of kinderboerderij, een kantine bij een sporthal of een eetcafé in de buurt. In het geval van De Tippe kan horeca de functie van de Hubs versterken. Een horecavoorziening kan ook de basis voor kleinere of grotere evenementen zijn.

Hiermee kan horeca bijdragen aan sociale contacten en samenhang in de wijk, verkeersbewegingen beperken en aanleiding voor meer en langduriger buiten (actief) zijn. In algemene zin maakt dit een woonomgeving aantrekkelijker en verhoogt het de leefbaarheid. In bijlage 2 zijn de mogelijkheden om vraag en aanbod in evenwicht te brengen samengevat. Vervolgens worden de maatregelen geprioriteerd.

6.5 PRIORITERING

In deze paragraaf wordt de methodiek gepresenteerd waarmee oplossingen vanuit de onderzoeksresultaten, maar ook andere ruimteclaims kunnen worden beoordeeld en geprioriteerd.

Elk voorstel kan worden beoordeeld aan de hand van de volgende aspecten:

1. Wettelijke taak gemeente: Nagaan of het aanbieden van de betreffende voorziening een wettelijke taak van de gemeente is of niet. Dat geldt voor huisvesting van het primair onderwijs en het bewegingsonderwijs.
2. De omvang van het verschil tussen aanbod en behoefte, waarbij elk van de voorstellen zijn beoordeeld aan de hand van:
   a. Het relatieve verschil tussen aanbod en behoefte (procentueel).
   b. Het absulute verschil tussen aanbod en behoefte.
   c. De omvang van de gebruikers-/doelgroep (betreft het een kleine groep inwoners en juiste een grote groep of zelfs alle inwoners). Met andere woorden hoeveel inwoners worden geraakt door het tekort?
   d. Is het verschil tussen vraag en aanbod tijdelijk of permanent?
3. De aard van het verschil tussen aanbod en behoefte, waarbij is beoordeeld naar de mate waarin de voorziening bijdraagt aan de opgave waar Stadshagen voor staat. Gekeken is naar:
   a. De bijdrage aan de (maatschappelijk) opgave.
   b. Het afbreukrisico: hoe groot zijn de negatieve effecten als er niets gebeurt?
   c. Opvangcapaciteit elders/waterbedeffect: de mate waarin de vraag/behoefte kan worden ingevuld in voorzieningen in omliggende wijken of andersom, de mate waarin omliggende wijken een probleem krijgen als de betreffende voorziening niet wordt uitgebreid in Stadshagen.

Wettelijke taken van de gemeente hoeven niet beoordeeld te worden, want dat zijn is nu eenmaal verplichtingen die de gemeente heeft. Daarnaast geldt dat de afweging alleen gemaakt hoeft te worden voor voorstellen die een ruimteclaim kunnen veroorzaken. Het goed afwegen van ruimteclaims is nu juist de aanleiding geweest voor dit onderzoek.

De voorstellen kunnen in een matrix worden uitgezet naar enerzijds de impact en anderzijds de omvang van het tekort. Naarmate de impact en het tekort groter worden, zal de prioriteit hoger worden. Een concrete uitwerking van deze methodiek voor de oplossingsrichtingen voor Stadshagen is opgenomen in bijlage 1.

BIJLAGE 1: SAMENSTELLING PROJECTGROEP EN KLANKBORDGROEPEN

Voor de externe klankbordgroep zijn vertegenwoordigers uitgenodigd van de volgende organisaties:

- Stadshagen Totaal
- Travers Jongerenwerk
- Travers Welzijn
- Wijz
- SportService Zwolle
- de Zonnehuisgroep
- IJsselheem
- SWZ
- DeltaWonen
- Openbaar Belang

Voor de interne klankbordgroep zijn vakspecialisten uitgenodigd met de volgende aandachtsgebieden:

- welzijn
- maatschappelijke voorzieningen
- cultuur
- horeca en leisure
- onderwijs
- ruimte en economie
- gezondheidszorg
- sportbeleid
- openbare ruimte
- recreatie

De projectgroep wordt gevormd door:

- Joost Smeets, Projectleider
- René Stuij, Wijkmanager Stadshagen
- Karin van Boxtel, Vastgoed
- Marc Stevens, MO
- Sandy Bergenhenegouwen, Projectassistent
- Evelien Kooke, trainee projectleider

BIJLAGE 2: UITWERKING PRIORITERING MOGELIJKE MAATREGELEN

PRIORITERING

In deze bijlage geven wij een samenvatting van de mogelijkheden om vraag en aanbod in evenwicht te brengen. Wij starten met voorzieningen waarvoor – vanuit de onderzoeksresultaten – geen aanleiding is om het aanbod te veranderen. Daarna beschrijven wij samengevat de voorstellen. Als laatste worden deze voorstellen geprioriteerd.

GEEN VERANDERINGEN NODIG

Voor de volgende voorzieningen geldt dat er geen redenen zijn om het aanbod van voorzieningen te veranderen:

- Kinderopvang/buitenschoolse opvang: Voor deze voorzieningen is het huidige aanbod (inclusief de geplande uitbreidingen), voldoende om in de huidige en toekomstige behoefte te kunnen voorzien. Ook geldt dat de huidige, onevenwichtige spreiding, zichzelf herstelt door de groei van het aantal kinderen in de uitbreidingswijken en de daling van deze groep in de bestaande wijken.
- Binnensport voor verenigingen: Ook de capaciteit van binnensportaccommodaties voor verenigingen behoeft geen aanpassing. Er is voldoende capaciteit, zeker als rekening wordt gehouden met de leegstand in binnensportaccommodaties in omliggende wijken die binnen een redelijke straal van Stadshagen liggen. Dat zijn de accommodaties Het Anker, Deltion en de WRZV-hallen.
- Buitenruimte: Voor de buitenruimte geldt dat kwalitatieve verbeteringen mogelijk/wenselijk zijn (toevoegen ontmoetingsmogelijkheden, meer flexibiliteit), maar uitbreiding van het aantal (behalve in Breecamp/Breezicht) niet nodig zijn.
- Zwembad: Een zwembad is geen wijkvoorziening. De behoefte aan zwemwater in Stadshagen is weliswaar groter dan het huidige aanbod in de wijk, maar zwemwater is een functie die stedelijk wordt afgewogen. Met Zwembad De Vrolijkheid, het zwembad On Campus en het aanbod in Stadshagen zelf lijkt er voldoende zwemwater in Zwolle.

GEWENSTE VERANDERINGEN

In tabel 14 zijn de gewenste veranderingen samengevat weergegeven. In de tabel is weergegeven welk knelpunt in de verhouding tussen vraag en aanbod moet worden opgelost, alsmede de concrete voorstellen. Daarbij zijn wij uitgegaan van:

- Realisatie van de Stadsfoyer conform de plannen die op dit moment ter besluitvorming voorliggen en afstoten van het Cultuurhuis.
- Oplossen van het huisvestingsprobleem van Het Festival conform de visie van het IHP.

Tabel 14: Samenvatting gewenste veranderingen voorzieningenaanbod Stadshagen.

Knelpunt	Voorstellen
Capaciteit en spreiding Primair Onderwijs	1. Afstoten één of twee huurlocaties. 2. Invullen van resterende overcapaciteit in scholen op twee tot drie locaties met voorziening voor bewegen, ontmoeten en zorg voor senioren (elk circa 200 m²) in Milligen, Schoonhorst en Frankhuis. 3. Het Festival uitbreiden conform IHP of actief sturen op spreinig van leerlingen.
Capaciteit en spreiding cultuur, dienstverlening en ontmoeting	4. Invullen overcapaciteit scholen met voorzieningen voor senioren (zie 2). 5. Invullen Hubs met (commerciele) voorzieningen voor ontmoeting (zie ook 14) 6. Van speelplekken naar ontmoetingsplekken. 7. Voorzieningencentrum Breecamp/Breezicht in combinatie met De Verbinding, Het Festival en bewegingsonderwijs (zie ook 3 en 10).
Spreiding bewegingsonderwijs	8. Binnensport toevoegen in Breecamp/Breezicht bij voorkeur in combinatie met De Verbinding en Festival. 9. Beweegvriendelijke schoolpleinen.
Capaciteit buitensport	10. De Verbinding uitbreiden in combinatie met functie voor recreatie, ontmoeting en samenhang met binnensport en onderwijs (brede maatschappelijke voorziening zie ook 8).
Capaciteit en spreiding eerstelijnszorg	11. Extra voorziening huisartsen en andere eerstelijnszorg in noorden van Stadshagen, bijvoorbeeld een gezondheidscentrum (zie ook 7).
Capaciteit en spreiding detailhandel	12. Invullen Hubs De Tippe met specifieke detailhandel. 13. Eventueel detailhandel Breezicht/Breecamp.
Capaciteit en spreiding horeca	14. Invullen Hubs De Tippe met specifieke horeca (zie ook 5). 15. Wellicht toevoeging aan mogelijk voorzieningencentrum in Breecamp/Breezicht.

AFWEGINGSKADER

In de vorige tabel zijn 15 voorstellen weergegeven voor verandering van het voorzieningenaanbod in Stadshagen. Enkele voorstellen zijn combinaties die in samenhang gezien moeten worden. Voorbeelden zijn:

- Hubs De Tippe met invulling door ontmoeting, detailhandel en horeca.
- Voorzieningencentrum Breecamp/Breezicht dat idealiter een samenhangend programma biedt voor De Verbinding, Het Festival en uitbreiding van de binnensportcapaciteit.

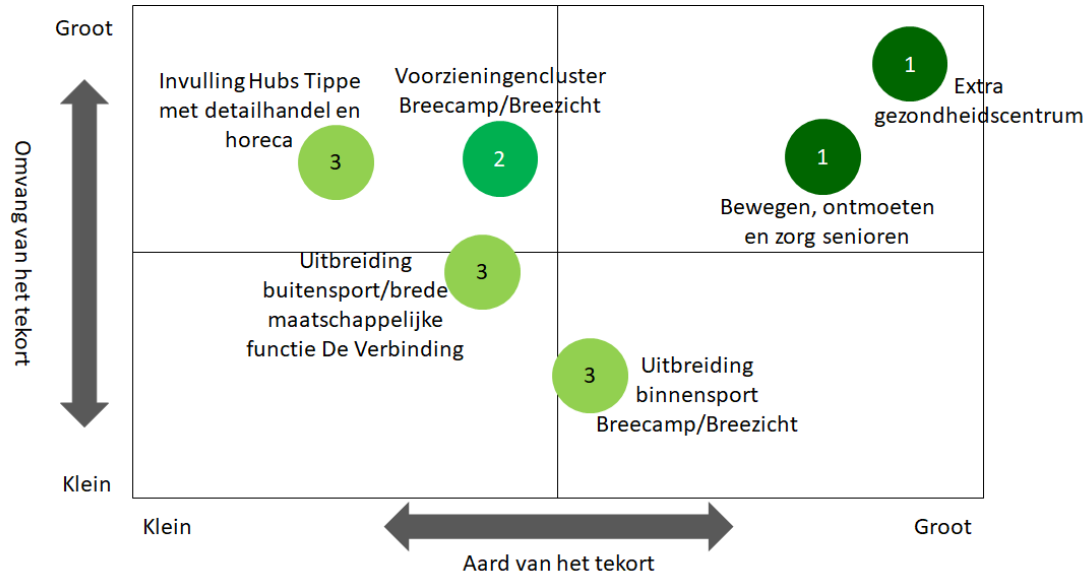
Elk van deze voorstellen is door ons beoordeeld aan de hand van de volgende aspecten:

16. Wettelijke taak: Nagegaan is of het aanbieden van de betreffende voorziening een wettelijke taak van de gemeente is of niet. Dat geldt voor huisvesting van het primair onderwijs en het bewegingsonderwijs.
17. De omvang van het verschil tussen aanbod en vraag, waarbij de voorstellen zijn beoordeeld aan de hand van:
    a. Het relatieve verschil tussen aanbod en behoefte (procentueel).
    b. Het absulute verschil tussen aanbod en behoefte.
    c. De omvang van de gebruikers-/doelgroep (betreft het een kleine groep inwoners en juiste een grote groep of zelfs alle inwoners). Met andere woorden hoeveel inwoners worden geraakt door het tekort?
    d. Is het verschil tussen vraag en aanbod tijdelijk of permanent?
18. De aard van het verschil tussen aanbod en behoefte, waarbij is beoordeeld naar de mate waarin de voorziening bijdraagt aan de opgave waar Stadshagen voor staat. Gekeken is naar:
    a. De bijdrage aan de (maatschappelijk) opgave.
    b. Het afbreukrisico: hoe groot zijn de negatieve effecten als er niets gebeurt?

c. Opvangcapaciteit elders/waterbedeffect: de mate waarin de vraag/behoefte kan worden ingevuld in voorzieningen in omliggende wijken of andersom, de mate waarin omliggende wijken een probleem krijgen als de betreffende voorziening niet wordt uitgebreid in Stadshagen.

Daarbij geldt dat de wettelijke taken niet door ons zijn beoordeeld (is nu eenmaal een verplichting) en dat wij ons vooral hebben gericht op voorstellen die een ruimteclaim (kunnen) veroorzaken. Het goed afwegen van ruimteclaims is nu juist de aanleiding geweest voor dit onderzoek. In figuur 17 zijn de resultaten van deze beoordeling weergegeven.

Figuur 17: Prioriteitenmatrix Voorzieningenonderzoek Stadshagen.

Op basis van onze beoordeling adviseren wij de volgende prioriteitsstelling:

WETTELIJKE TAAK

- Faciliteren huisvesting onderwijs en bewegingsonderwijs.

PRIORITEIT 1

- Ruimte bieden aan een extra gezondheidscentrum voor de eerstelijnszorg in het noorden van Stadshagen, bij voorkeur Breecamp/Breezicht.
- Ruimte bieden aan enkele gespreide voorzieningen voor bewegen, ontmoeten en zorg voor de groeiende groep senioren, bij voorkeur door hergebruik van de leegstand in de scholen voor primair onderwijs.

PRIORITEIT 2

- Voorzieningencluster Breecamp/Breezicht, waar vormen van (commerciele) ontmoeting en detailhandel worden aangeboden, bij voorkeur in samenhang een extra gezondheidscentrum (prioriteit 1). Op die wijze ontstaat een ontmoetingsplek in deze wijk van elkaar versterkende voorzieningen.

PRIORITEIT 3

- Ruimte bieden aan extra, eigentijdse binnensportcapaciteit in combinatie met het Festival en De Verbinding.
- Verbreden en uitbreiden van de maatschappelijke functie van De Verbinding in combinatie met de omliggende voorzieningen. Op deze wijze ontstaat wederom een ontmoetinsplek in deze wijk van elkaar versterekende voorzieningen.
- Invullen van de Hubs in De Tippe in combinatie met bij de drie thema's passende horeca en detailhandel die onderscheidend, en daarmee niet concurrerend is aan de overige detailhandel in Stadshagen.

BIJLAGE 3: AANBOD NAAR BUURTEN

	Eenheid	Breec/ Breez	Milligen	Werke- ren	Schoon- horst	Tippe bij de Ijssel	Frank- huis	Totaal	Geplande uitbreiding	Totaal
Opvang en onderwijs										
Kinderopvang										
Kinderdagverblijven	Kindplaatsen	144	231	150	79	0	134	738	148	886
Gastouder	Kindplaatsen							240		240
Totaal		144	231	150	79	0	134	978	148	1.126
VVE/PSZ	Kindplaatsen	16	55	60	32	0	16	179		179
BSO	Kindplaatsen	290	186	250	99	0	158	983	171	1.154
Basisonderwijs	m² BVO	6.887	5.720	4.741	5.296	1.500	2.851	26.995		26.995
Speciaal Basisonderwijs	m² BVO						2.228	2.228		2.228
Ontmoeting, cultuur, dvl								**3.801**	**-209**	**3.592**
Sport en recreatie										
Binnensport verenigingen	Zaaldeeluren pw	37	250					287		287
Binnensport onderwijs	Zaaldeeluren pw	26	104					130		130
Zwembaden	m² water	160						160		160
Buitensport	Velden/banen	7	0	13	0	0	0	20		20
Fitness	m² BVO		2.033		150		2.000	4.183		4.183
Buitenruimte										
Speelplekken 0-6 jaar	Aantal	6	24	11	24	0	22	87		87
Sportspeelplekken 6 jr e.o.	Aantal	3	8	2	2	0	3	18		18
Zorg										
Huisartsen	Fte		5,8	1,5				7,3	0,7	8
Fysiotherapie	Fte	9	16,6		3			28,6		28,6
Tandarts	Fte		8,6		1		1	10,6		10,6
Apotheek	Fte		3,1					3,1		3,1
Verloskundigen	Fte	2	6,5	1				9,5		9,5

	Eenheid	Breec/ Breez	Milligen	Werke-ren	Schoon-horst	Tippe bij de Ijssel	Frank-huis	Totaal	Geplande uitbreiding	Totaal
Commercieel										
Detailhandel										
Dagelijks	m² WVO		4.965					4.965	2.850	7.815
Niet-dagelijks	m² WVO		2.769					2.769	1.325	4.094
Horeca	m² VO		1.445					1.445	1.381	2.826

BIJLAGE 4: VRAAG/BEHOEFTE NAAR BUURTEN

In deze bijlage is de ontwikkeling van de vraag/behoefte naar voorzieningen per buurt weergegeven voor de komende 20 jaar. Voor de overzichtelijkheid is die ontwikkeling weergegeven door middel van een indexgetal. De vraag/behoefte voor het jaar 2021 is gesteld op 100. Het getal voor de overige jaren geeft de ontwikkeling van de vraag/behoefte weer ten opzichte van 100. Stijgt het getal, dan stijgt de vraag/behoefte. Daalt het getal, dan daalt de vraag behoefte.

BREEZICHT/BREECAMP

	Breezicht/Breecamp				
	2021	2026	2031	2036	2041
Onderwijs en opvang					
Kinderopvang	100,0	235,6	240,0	200,0	177,8
BSO	100,0	212,5	258,7	254,0	233,3
Basisonderwijs	100,0	122,2	136,8	134,5	127,0
Ontmoeting, cultuur, dvl					
Ontmoeting/dvl					
Jeugd	100,0	225,1	264,0	259,4	245,7
Volwassenen	100,0	285,0	323,3	320,3	313,7
Senioren	100,0	2.416,7	3.500,0	4.083,3	4.583,3
Cultuur					
Bibliotheek	100,0	271,7	316,5	316,3	309,6
Cultuureducatie	100,0	271,7	316,5	316,3	305,1
Totaal	**100,0**	**272,8**	**318,9**	**319,5**	**312,3**
Sport en recreatie					
Binnensport ver	100,0	270,0	315,4	314,4	306,7
Binnensport onderwijs	100,0	125,0	139,3	132,1	128,6
Zwembaden	100,0	270,6	311,5	308,9	299,6
Buitensport	100,0	269,3	312,2	308,1	299,0
Fitness	100,0	289,4	337,8	343,0	346,7
Buitenruimte	100,0	275,8	323,5	326,2	322,4
Zorg					
Huisartsen	100,0	273,1	317,1	316,7	310,0
Fysiotherapie	100,0	273,1	317,1	316,7	310,0
Tandarts	100,0	273,1	317,1	316,7	310,0
Apotheek	100,0	273,1	317,1	316,7	310,0
Verloskundigen	100,0	273,2	283,0	259,7	246,2

MILLIGEN

	Milligen				
	2021	2026	2031	2036	2041
Onderwijs en opvang					
Kinderopvang	100	78,7	78,7	82,0	78,7
BSO	100	68,8	61,3	62,5	63,8
Basisonderwijs	100	84,1	81,5	83,3	85,4
Ontmoeting, cultuur, dvl					
Ontmoeting/dvl					
Jeugd	100	75,3	65,5	64,4	64,4
Volwassenen	100	93,4	89,8	85,0	82,4
Senioren	100	114,4	129,9	145,4	153,6
Cultuur					
Bibliotheek	100	91,3	88,9	88,3	88,1
Cultuureducatie	100	91,3	88,9	88,3	84,2
Totaal	**100**	**91,7**	**89,7**	**89,7**	**88,9**
Sport en recreatie					
Binnensport ver	100	91,4	89,0	88,0	87,6
Binnensport onderwijs	100	77,3	72,7	81,8	81,8
Zwembaden	100	90,7	87,4	85,8	84,6
Buitensport	100	91,1	88,1	86,3	85,4
Fitness	100	95,9	92,3	89,2	89,1
Buitenruimte	100	92,5	90,8	90,6	91,0
Zorg					
Eerste lijn					
Huisartsen	100	91,5	89,0	88,0	87,5
Fysiotherapie	100	91,5	89,0	88,0	87,5
Tandarts	100	91,5	89,0	88,0	87,5
Apotheek	100	91,5	89,0	88,0	87,5
Verloskundigen	100	92,6	91,1	88,2	85,2

WERKEREN

	Werkeren				
	2021	2026	2031	2036	2041
Onderwijs en opvang					
Kinderopvang	100	85,8	71,1	63,7	61,3
BSO	100	90,3	81,9	74,5	70,8
Basisonderwijs	100	91,9	88,1	84,9	82,2
Ontmoeting, cultuur, dvl					
Ontmoeting/dvl					
Jeugd	100	104,2	93,3	85,4	81,0
Volwassenen	100	112,8	112,4	107,6	103,4
Senioren	100	106,3	111,7	128,1	147,1
Cultuur					
Bibliotheek	100	108,7	104,3	99,8	97,3
Cultuureducatie	100	108,7	104,3	99,8	95,5
Totaal	**100**	**108,4**	**103,9**	**99,7**	**97,1**
Sport en recreatie					
Binnensport ver	100	109,2	105,7	100,9	97,9
Binnensport onderwijs	100	90,0	90,0	90,0	90,0
Zwembaden	100	108,1	103,2	98,1	94,6
Buitensport	100	109,0	104,6	98,9	95,5
Fitness	100	120,6	119,8	115,2	113,3
Buitenruimte	100	110,1	107,2	103,5	101,8
Zorg					
Eerste lijn					
Huisartsen	100	109,0	105,1	100,5	97,9
Fysiotherapie	100	109,0	105,1	100,5	97,9
Tandarts	100	109,0	105,1	100,5	97,9
Apotheek	100	109,0	105,1	100,5	97,9
Verloskundigen	100	103,6	95,2	88,5	85,0

SCHOONHORST

	Schoonhorst				
	2021	2026	2031	2036	2041
Onderwijs en opvang					
Kinderopvang	100	86,5	81,7	81,7	81,7
BSO	100	69,8	67,4	67,4	69,8
Basisonderwijs	100	106,1	114,3	113,6	109,4
Ontmoeting, cultuur, dvl					
Ontmoeting/dvl					
Jeugd	100	78,8	69,9	68,9	69,9
Volwassenen	100	91,9	89,0	86,1	83,9
Senioren	100	113,6	130,7	143,9	153,4
Cultuur					
Bibliotheek	100	91,5	89,7	89,5	89,8
Cultuureducatie	100	91,5	89,7	89,5	86,3
Totaal	**100**	**91,8**	**90,5**	**90,8**	**90,6**
Sport en recreatie					
Binnensport ver	100	91,5	90,0	89,6	89,6
Binnensport onderwijs	100	107,1	121,4	121,4	107,1
Zwembaden	100	90,7	88,0	87,0	86,2
Buitensport	100	91,2	89,1	87,8	87,4
Fitness	100	94,4	91,6	90,2	90,3
Buitenruimte	100	92,4	91,4	91,9	92,7
Zorg					
Eerste lijn					
Huisartsen	100	91,5	89,6	89,2	89,2
Fysiotherapie	100	91,5	89,6	89,2	89,2
Tandarts	100	91,5	89,6	89,2	89,2
Apotheek	100	91,5	89,6	89,2	89,2
Verloskundigen	100	90,3	87,8	87,5	84,7

TIPPE

	Tippe				
	2021	2026	2031	2036	2041
Onderwijs en opvang					
Kinderopvang	0	100,0	135,0	105,0	85,0
BSO	0	100,0	182,6	187,0	160,9
Basisonderwijs	100	88,5	87,9	89,2	90,4
Ontmoeting, cultuur, dvl					
Ontmoeting/dvl					
Jeugd	0	100,0	167,3	165,5	150,9
Volwassenen	0	100,0	154,5	148,5	144,8
Senioren	0	100,0	220,0	280,0	320,0
Cultuur					
Bibliotheek	0	100,0	162,2	161,2	156,6
Cultuureducatie	0	100,0	162,2	161,2	153,6
Totaal	**0**	**100,0**	**163,1**	**162,9**	**157,9**
Sport en recreatie					
Binnensport ver	0	100,0	161,8	159,8	154,3
Binnensport onderwijs	100	100,0	100,0	100,0	100,0
Zwembaden	0	100,0	159,8	157,3	151,4
Buitensport	0	100,0	160,6	157,0	150,8
Fitness	0	100,0	160,0	160,0	162,3
Buitenruimte	0	100,0	162,9	163,0	159,9
Zorg					
Eerste lijn					
Huisartsen	0	100,0	161,3	159,8	155,3
Fysiotherapie	0	100,0	161,3	159,8	155,3
Tandarts	0	100,0	161,3	159,8	155,3
Apotheek	0	100,0	161,3	159,8	155,3
Verloskundigen	0	100,0	135,5	112,5	99,5

	Frankhuis				
	2021	2026	2031	2036	2041
Onderwijs en opvang					
Kinderopvang	100	64,0	59,2	59,2	59,2
BSO	100	70,0	57,5	54,3	55,4
Basisonderwijs	100	83,3	77,5	76,6	76,9
Ontmoeting, cultuur, dvl					
Ontmoeting/dvl					
Jeugd	100	74,5	61,8	57,6	57,1
Volwassenen	100	94,0	90,8	86,8	84,1
Senioren	100	137,9	175,3	212,6	244,3
Cultuur					
Bibliotheek	100	89,5	85,4	83,7	83,8
Cultuureducatie	100	89,5	85,4	83,7	81,4
Totaal	**100**	**89,6**	**85,7**	**84,5**	**84,5**
Sport en recreatie					
Binnensport ver	100	89,5	85,4	83,2	83,0
Binnensport onderwijs	100	77,8	77,8	66,7	66,7
Zwembaden	100	89,2	84,4	81,9	81,0
Buitensport	100	89,3	84,5	81,6	80,9
Fitness	100	96,0	92,2	88,7	88,5
Buitenruimte	100	90,9	87,7	86,5	87,2
Zorg					
Eerste lijn					
Huisartsen	100	90,0	85,9	84,0	83,8
Fysiotherapie	100	90,0	85,9	84,0	83,8
Tandarts	100	90,0	85,9	84,0	83,8
Apotheek	100	90,0	85,9	84,0	83,8
Verloskundigen	100	88,9	84,7	82,0	80,2

BIJLAGE 5: UITGANGSPUNTEN BEREKENING BEHOEFTE

In deze bijlage treft u – per type voorziening – een toelichting aan op de uitgangspunten die wij hebben gehanteerd bij de berekening van de behoefte.

KINDEROPVANG EN BUITENSCHOOLSE OPVANG

DE BASIS, LANDELIJKE CIJFERS DEELNAME KINDEROPVANG

	KDV	BSO	VSE
Deelnamepercentage			
< 130% minimum	17,4%	7,0%	
130% min – modaal	27,4%	15,4%	
modaal - 1,5 modaal	39,8%	17,2%	
1,5 - 2x modaal	54,6%	23,5%	
2-3x modaal	65,8%	30,9%	
3x modaal of hoger	68,2%	33,7%	
Totaal	**50,0%**	**26,0%**	**80,0%***

# uren per week			
0 jaar	7,3		
1 jaar	16,7		
2 jaar	17,3		
3 jaar	17,5		
4 jaar		12,2	
5 jaar		8,5	
6 jaar		8,3	
7 jaar		8,2	

CORRECTIES STADSHAGEN

- Berekening deelnamepercentage Stadshagen o.b.v. inkomensgegevens per buurt.
- Hogere deelname kinderen vanuit moderne en postmoderne huishoudens, lagere deelname traditionele huishoudens, conform indeling Motivaction, per buurt.

ONDERWIJS

Volledig gebaseerd op de meest recente leerlingenprognoses

ONTMOETING, CULTUUR EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

DE BASIS, LANDELIJKE KENGETALLEN

	M² BVO per inwoner
Ontmoeting en dienstverlening	0,12
Cultuur (bibliotheek en cultuurparticipatie)	0,08

CORRECTIES STADHAGEN

- De inkomensgegevens per buurt (behoefte ontmoeten/dienstverlening hoger naarmate inkomen lager, cultuur omgekeerd).
- De leefstijlen:
  - Behoefte ontmoeting en dienstverlening hoger binnen traditionele leefstijlen, lager binnen moderne en postmoderne leefstijlen.
  - Behoefte cultuur hoger binnen postmoderne leefstijlen.
- Leeftijdsklassen (behoefte ontmoeten/dienstverlening hoger binnen jeugd en jongeren en fors hoger binnen groep senioren).

BEWEGINGSONDERWIJS

Volledig gebaseerd op de meest recente leerlingenprognoses, omgerekend naar de behoefte aan klokuren bewegingsonderwijs.

BINNENSPORT EN BUITENSPORT VERENIGINGEN

- Vertrekpunt het huidige gebruik en het huidige aantal teams.
- Toekomstige behoefte aan de hand van bevolkingsprognoses, met correcties naar:
  - Ledenontwikkeling van de afgelopen jaren voor de meest populaire binnen- en buitensporten.
  - Leeftijdsgroepen (jeugd relatief vaker lid dan andere leeftijdsgroepen).
  - Leefstijlen (sportdeelname hoger onder moderene en postmoderne leefstijlen).

FITNESS EN BUITENRUIMTE

- Vertrekpunt landelijke cijfers over lidmaatschappen fitnesscentra en sport en bewegen in de buitenruimte.
- Toekomstige behoefte aan de hand van bevolkingsprognoses, met correcties naar:
  - Leeftijdsgroepen.
  - Leefstijlen (sportdeelname hoger onder moderene en postmoderne leefstijlen).

ZORG

BASIS, LANDELIJKE NORMEN

	Patiënten per fte
Huisarts	2.095
Fysiotherapeut	1.000
Tandarts	2.000
Apotheek	6.650
Verloskundige	1.500*

* = aantal vrouwen in de leeftijd 15 tot en met 39 jaar

DETAILHANDEL EN HORECA

INRETAIL/PANTEIA "OMZETKENGETALLEN 2019" (2020); HORECADNA (2020)

Dagelijkse detailhandel omzet per jaar
- per inwoner € 2.740
- per m2 WVO € 7.948

Niet-dagelijkse detailhandel omzet per jaar
- per inwoner € 2.640
- per m2 WVO € 2.096

Horeca omzet per jaar
- per inwoner € 924
- per m2 WVO € 2.303

Om het noodzakelijke aantal vierkante meters winkelverkoopoppervlak te bepalen is gerekend met het aantal inwoners, de omzet per inwoner en de gangbare omzet per vierkant meter. Dit is afgezet tegen het beschikbare aantal vierkante meters plus de maximale uitbreiding die het bestemmingsplan nu toestaat. Voor het toekomstige aantal inwoners is uitgegaan van het aantal inwoners zoals dat blijkt uit de bevolkingsprognoses.

Met snelle, disruptieve veranderingen van de markt is geen rekening gehouden.

BIJLAGE 6: VOORZIENINGEN IN VINEX-WIJKEN

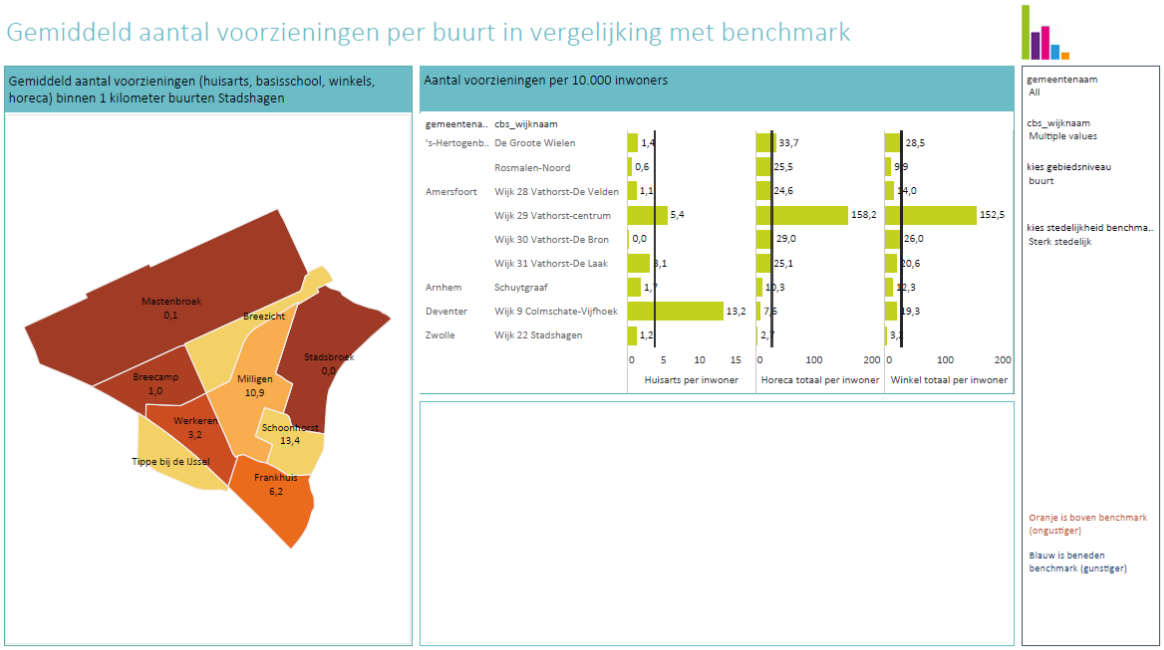
In het kader van dit onderzoek is het aanbod van voorzieningen in Stadshagen op enkele kenmerken vergeleken met het aanbod in andere uitbreidings- en Vinex-wijken. De vergelijking heeft zich toegespitst op:

- Het aantal voorzieningen per 10.000 inwoners.
- Het aantal voorzieningen binnen een straal van 1 kilometer t.o.v. de woning, per buurt.
- De gemiddelde afstand tot voorzieningen.

Daarbij is Stadshagen telkens vergeleken met:

- De Groote Wielen en Rosmalen-Noord van de gemeente 's-Hertogenbosch.
- Vathorst van de gemeente Amersfoort.
- Schuytgraaf van de gemeente Arnhem.
- Colmschate-Vijfhoek van de gemeente Deventer.

AANTAL VOORZIENINGEN PER 10.000 INWONERS

HET AANTAL VOORZIENINGEN BINNEN EEN STRAAL VAN 1 KILOMETER T.O.V. DE WONING, PER BUURT

Gemiddeld aantal voorzieningen per buurt

Gemiddeld aantal voorzieningen binnen 1 kilometer per buurt

gemeentenaam	cbs_wijknaam	buurtnaam	Huisarts	School	Horeca totaal	Cafe	Cafetaria	Restaurant	Winkel totaal	Supermarkt	Dagelijkse Lev..
's-Hertogenbosch	De Groote Wielen	Broekland	1,0	2,4	0,8	0,0	0,8	0,0	1,8	0,9	0,9
		De Hoven	0,1	1,1	1,1	0,0	1,0	0,1	2,0	1,0	1,0
		De Lanen	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4	0,0	0,8	0,4	0,4
		De Watertuinen	1,0	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
		Vlietdijk	0,0	1,8	5,1	0,5	2,0	2,6	3,8	1,5	2,3
	Rosmalen-Noord	De Overlaet-Oost	0,0	1,4	3,3	0,3	0,8	2,2	1,3	0,3	1,0
		De Overlaet-West	0,3	1,3	10,1	1,6	3,3	5,2	3,9	1,0	2,9
Amersfoort	Wijk 28 Vathorst-De Velden	Cycladen	0,0	0,8	3,5	1,0	0,0	2,5	3,3	1,3	2,0
		Duisterweg	0,0	0,8	2,3	1,0	0,0	1,3	1,8	0,9	0,9
		Emminkhuizerberg	0,0	1,0	2,3	0,3	0,0	2,0	0,2	0,1	0,1
		Leersumseberg	0,4	1,3	2,0	0,0	0,1	1,9	0,0	0,0	0,0
		Sprengenberg	0,8	2,3	2,6	0,0	0,9	1,7	0,0	0,0	0,0
	Wijk 29 Vathorst-centrum	Damespolder	0,3	1,5	14,4	0,0	6,4	8,0	14,0	3,5	10,5
		Roevoeterstraat	1,0	2,4	8,5	0,0	4,3	4,2	5,7	1,3	4,4
		Winkelcentrum	0,4	1,2	14,2	0,0	6,2	8,0	14,2	3,5	10,7
	Wijk 30 Vathorst-De Bron	De Bron Noord	0,0	2,1	5,2	0,0	2,3	2,9	4,3	1,0	3,3
		De Bron Zuid	0,0	2,1	5,9	0,6	2,3	3,0	5,8	1,7	4,1
	Wijk 31 Vathorst-De Laak	Hogesteeg	1,0	2,6	2,1	0,0	0,1	2,0	0,0	0,0	0,0
		Hoornplantsoen	0,5	1,1	12,0	0,0	5,9	6,1	11,4	2,5	8,9
		Muidenkade	1,0	3,3	7,4	0,0	3,1	4,3	6,3	1,3	5,0
Arnhem	Schuytgraaf	Schuytgraaf-Centrum	1,0	3,0	6,0	0,0	3,0	3,0	7,0	1,0	6,0
		Schuytgraaf-Noord	0,0	1,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,4	0,1	0,3
		Schuytgraaf-Zuid	0,1	0,6	0,4	0,0	0,1	0,3	0,6	0,1	0,5
Deventer	Wijk 9 Colmschate-Vijfhoek	Graveland	1,3	1,8	1,1	0,0	0,6	0,5	2,8	1,1	1,7
		Het Fetlaer en Spijkvoorder ..	0,8	2,3	0,8	0,0	0,4	0,4	2,2	0,9	1,3
		Het Jeurlink	0,9	2,0	1,0	0,0	0,5	0,5	2,3	0,9	1,4
		Op den Haar	0,8	2,5	1,4	0,0	0,7	0,7	3,5	1,4	2,1
		Spikvoorde	1,1	2,7	1,6	0,0	0,8	0,8	4,2	1,7	2,5
		Steinvoorde	0,7	3,9	2,0	0,0	1,0	1,0	5,0	2,0	3,0
Zwolle	Wijk 22 Stadshagen	Breecamp	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
		Frankhuis	0,4	1,8	1,7	0,0	1,2	0,5	2,3	0,5	1,8
		Milligen	1,3	2,0	3,7	0,0	2,2	1,5	3,9	0,9	3,0
		Schoonhorst	1,6	2,3	4,2	0,0	3,1	1,1	5,3	1,2	4,1
		Werkeren	1,0	1,2	0,5	0,0	0,3	0,2	0,5	0,1	0,4
Totaal			0,6	1,8	3,8	0,2	1,6	2,0	3,5	1,0	2,5

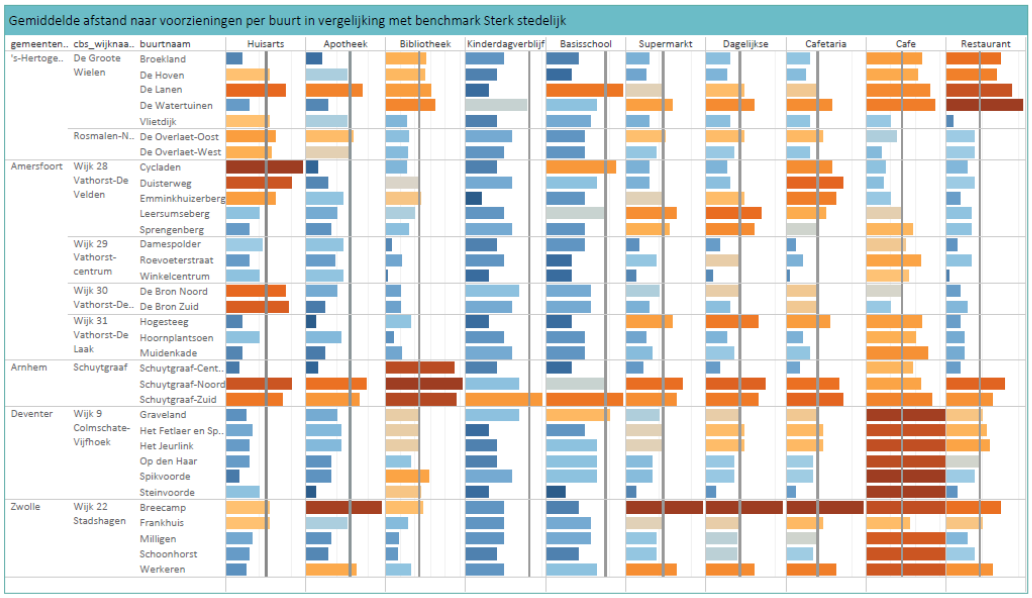
gemeentenaam
All

cbs_wijknaam
Multiple values

DE GEMIDDELDE AFSTAND TOT VOORZIENINGEN.

Gemiddelde afstand voorzieningen per buurt in vergelijking met benchmark

Gemiddelde afstand naar voorzieningen per buurt in vergelijking met benchmark Sterk stedelijk

gemeentenaam
All

cbs_wijknaam
Multiple values

kies stedelijkheid benchma..
Sterk stedelijk

Oranje is boven benchmark (ongustiger)

Blauw is beneden benchmark (gunstiger)

Deze cijfers bevestigen het beeld dat in deze rapportage is beschreven, te weten:

- Het aantal voorzieningen op het gebied van onderwijs en opvang en de bereikbaarheid daarvan scoren in Stadshagen gunstig.
- Voor relatief veel voorzieningen is de bereikbaarheid ongunstig voor de inwoners van Breecamp/Breezicht.
- Het aanbod van en de afstand tot cafés en restaurants is in alle Vinex-wijken groot, behalve in Vathorst. In Vathorst is nadrukkelijk gekozen voor een eigen en volwaardig horeca aanbod in de wijk.